ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 28ον | ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1914 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1052

ΘΡΙΑΜΒΟΣ

Μία εἰρηνικὴ μεγάλη νίκη. Χωρὶς στρατόν, χωρὶς ὅπλα, χωρὶς αἱματοχυσίας, χωρὶς πόλεμον. Νίκη πολιτική, νίκη ἐθνική, νίκη ὀλίγων ἐκλεκτῶν γυναικῶν τῶν Ἀθηνῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν μεγάλην μας βασίλισσαν.

Καὶ διὰ τὴν νίκην αὐτὴν δὲν ἐξερποθήσαμεν φρούρια. Δὲν συνελάβαμεν αἰχμαλώτους. Δὲν ἀφωπλίσαμεν στρατούς. Δὲν ἐβυθίσαμεν στόλους. Δὲν κατεκτήσαμεν πόλεις. Κατεκτήσαμεν τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν θαυμασμὸν ἑνὸς πανισχύρου αὐτοκράτορος. Ἐξυπνήσαμεν μέσα εἰς τὴν ψυχήν του τὸ αἴσθημα τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς συνοχῆς τοῦ μεγάλου παρελθόντος πρὸς τὸ δοξασμένον παρόν. Ἐδυναμώσαμεν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀντίληψίν του τὴν ἰδέαν ὅτι φυλὴ ἡ ὁποία περισώζει εἰς τὰς παραδόσεις της καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά της, ὅλην τὴν ἀριστοκρατικὴν εὐγένειαν ἑνὸς καλλιτεχνικοῦ καὶ ὡραίου παρελθόντος, φυλὴ ἡ ὁποία μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων δὲν ἐπηρεάσθη ἀπὸ τοὺς βαρβάρους τῆς γῆς ποῦ ἐπέδραμαν ἐναντίον της, φυλὴ ποῦ ἔζησε δύο χιλιάδες χρόνια μὲ ἀμείωτα τὰ εὐγενέστερα ἰδανικά της, ἤτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι μεγάλη καὶ ἐκλεκτὴ μεταξὺ ὅλων τῶν φυλῶν τῆς γῆς.

«*Εἰς τὸ ἔνδυμα ἐνσαρκοῦται καὶ ἐξωτερικεύεται ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ σου*», ἐτηλεγράφησεν ὁ ἐνθουσιῶν αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας εἰς τὸν μεγάλον μας Βασιλέα. «*Ἡ διατήρησις αὐτῶν τῶν παραδόσεων, ἡ ἐμμονὴ εἰς τὰ πάτρια, τὸ κάλλος καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ γραφικότης τοῦ θεάματος αὐτοῦ, μοῦ εἶπεν εἰς τὸ Ἀχίλλειον, εἶναι οἱ καλλίτεροι διερμηνεῖς τῆς δυνατῆς ψυχῆς τῆς φυλῆς σας. Δὲν ἠξεύρω ἂν οἱ χοροί σας, ὡς λέγετε, εἶναι αὐτούσιοι οἱ ἀρχαῖοι, ἢ ἂν διετήρησαν μόνον τὰ ὀνόματα. Αἱ παραλλαγαί των ὅμως, καὶ ἂν ὑπάρχουν, παρουσιάζουν τόσην εὐγενικὴν ἁρμονικότητα, τόσην ποικιλίαν, τόσην αἰσθηματικὴν γραφικότητα, ὥστε νὰ κάμνουν τιμὴν εἰς τοὺς προγονικούς σας, νὰ εἶναι ἴσως ὡραιότεροι ἀπὸ ἐκείνους.*

«*Οἱ Κρητικοὶ χοροὶ εἶναι ἕνα ποίημα δυναμωμένων ἁρμονικὰ ψυχῶν. Διαδόσατέ τους, γνωρίσατέ τους εἰς τὸν κόσμον, γενικεύσατέ τους διὰ νὰ ἐκτοπίσουν τοὺς χοροὺς τῶν ἐκφύλων, ποῦ λυμαίνονται σήμερον τὴν Εὐρώπην. Ἄνθρωποι ποῦ εἰξεύρουν νὰ πολεμοῦν, ὅπως πολεμοῦν οἱ Κρῆτες, καὶ ποῦ εἰξεύρουν νὰ χορεύουν ὅπως αὐτοὶ οἱ θαυμάσιοι νέοι μὲ τὴν κλασικὴν κατατομὴν ἀνήκουν εἰς λαοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ προνομιούχους*». *Ἂς ἐπαναληφθῇ ὁ χορὸς αὐτὸς καὶ πάλιν*, ἐζητοῦσε. *Ἀκόμη, ἀκόμη, ἔλεγεν εὐθὺς ὡς ἐσταματοῦσεν ἡ μουσική. Δὲν χορταίνει κανεὶς νὰ τοὺς βλέπῃ.*

Εἴχαμεν ὁρίσει τρία λεπτὰ διὰ κάθε χορόν, φοβισμέναι ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησίαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι πάντοτε τοὺς εὑρίσκουν μονοτόνους. Τὰ τρία ἔγιναν πέντε καὶ τὰ πέντε δέκα. Ὀρθὸς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκρατοῦσε τὸν χρόνον, ἐσυνώδευε τὸν ρυθμόν.

«*Τί ὡραῖοι τύποι! Τί θαυμάσιες εὐμορφιές!*

Ποῦ τὴς ηὕρατε τόσες ὡραίες καὶ μεταξὺ πόσων τὰς ἐδιαλέξατε ;

—Δὲν ἐδιαλέξαμεν, Μεγαλειότατε. Ἐπήραμεν ἀπὸ ὅ,τι εἴχαμεν, ὅσας ἠθέλησαν νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν. Ἡ αἰφνιδία εἴδησις ὅτι δὲν θὰ ἐπισκέπτεσθε τὰς Ἀθήνας καὶ ὅτι ἀναχωρεῖτε μεθαύριον δὲν μᾶς ἔδιδε καιρὸν οὔτε προετοιμασίας, οὔτε ἐκλογῆς. Ἔπρεπε νὰ ἔλθωμεν, νὰ ἑορτάσωμεν τὸν μεγάλον αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος ὑπερήσπισε τὰ δίκαιά μας, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν τόσα. Εὐγνωμονοῦσαι αἱ Ἑλληνίδες διὰ τὸ παρελθόν, ἐπικαλοῦνται τὴν συνδρομήν σας διὰ τὴν νέαν ἀδικίαν ποῦ γίνετε πέρα ἐκεῖ, καὶ τοῦ ἔδειξα τὰ Ἠπειρωτικὰ βουνά.

«Ἐνῷ ἡμεῖς ἐδῶ πανηγυρίζομεν, Μεγαλειότατε, ὀπίσω ἀπὸ τὰ γραφικὰ αὐτὰ βουνὰ ἐπιτελεῖται μία τραγωδία. Γυναῖκες ἀδελφαί μας ἐξανδραποδίζονται καὶ παιδιὰ ἀθῶα σφάζονται. Μεγαλειότατε, ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης προστατεύσατε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἀδικίαν αὐτήν.

— Εἶμαι ὁ μεγαλείτερος θαυμαστὴς τῆς Ἑλλάδος καὶ κάμνω ὅ,τι δύναμαι.

— Μεγαλειότατε! Δύνασθε τὰ πάντα! Εἶσθε ὁ μέγας Καῖσαρ τοῦ αἰῶνος καὶ ὁ παντοκράτωρ βασιλεύς».

— Συγκεκινημένος μοῦ ἔσφιγξε τὸ χέρι. «Ὄχι τόσον παντοδύναμος, ὅσον φαντάζεσθε».

— Εὐγνωμονῶ, Μεγαλειότατε, διὰ τὸ πολύτιμον κόσμημα. Τὸ θεωρῶ ὡς παράσιμον τιμῆς, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνίδας, εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὰ πάτρια τῶν ὁποίων ὀφείλεται ἡ ἐπιτυχία τῆς σημερινῆς ἑορτῆς. Ἀπὸ τῆς λατρευτῆς βασιλίσσης μας, ποῦ ἐνσαρκώνει ὅλα τὰ ὄνειρα καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς φυλῆς, καὶ ἡ ὁποία ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔργου μας ἕως ὅλας τὰς κυρίας τοῦ Λυκείου, ἕως τὰ κορίτσια αὐτὰ ποῦ ἀντιπροσωπεύουν τὸ ἔαρ καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς φυλῆς καὶ ἕως κάθε Ἑλληνίδα καὶ κάθε νησιώτισσαν καὶ χωρικήν, ποῦ φιλοτεχνεῖ ὁλόκληρα χρόνια τῆς ζωῆς της τὰ ἀριστοτεχνικὰ αὐτὰ στολίσματα, καὶ διετήρησε τὸν χορόν, τὸ ἔνδυμα, τὸ κέντημα καὶ κάθε παράδοσιν ἀμετάβλητον, ὅλαι μαζὺ καὶ κάθε μία χωριστὰ εἰς τὸν κύκλον της καὶ εἰς τὴν δράσιν της ἔχουν τὸ μερίδιόν των εἰς τὴν σημερινὴν ἑορτήν, καὶ τὸ μερίδιον των εἰς τὴν πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Σου εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὰς ἀποδοθείσας πρὸς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων τιμάς.

— *Ἀλλ' εἶμαι ἐγὼ ὁ ὑποχρεωμένος καὶ εὐχαριστῶ ἐγὼ διὰ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ λησμανήσω ποτέ».*

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΤΟ ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑΝ

Α΄.

Θὰ προφθάσω, δὲν θὰ προφθάσω. Εἶναι μία παρὰ τέταρτον καὶ τὸ βαπόρι ἐκανονίσθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν μίαν. Τὸ ἀντικρύζω ἀπὸ τοῦ Τζελέπη, κοντὰ εἰς τὴν ἀποβάθραν σημαιοστόλιστον, καθαρό, κοκέτικο, σὰν νὰ ὑπερηφανεύεται καὶ νὰ καμαρώνῃ διὰ τὸν ἀσυνείθιστον κόσμον, τὸν ὁποῖον θὰ ταξειδεύσῃ. Διότι ἀμφιβάλλω ἐὰν ἕως τώρα Ἑλληνικὸ ἢ καὶ ξένο ἀτμόπλοιον, ἐταξείδευσε μὲ ἀποκλειστικὸν φορτίον τόσης νεότητος καὶ ἐμμορφιᾶς μαζή. Ἀμφιβάλλω ἀκόμη ἂν ἕως τώρα ἡ νεότης καὶ ἡ δροσιὰ κοριτσιῶν ἀπὸ δέκα τριῶν ἕως εἴκοσι χρόνων ἐχρησιμοποιήθη ὡς εἰρηνικὴ πρεσβεία ἑνὸς λαοῦ πρὸς ἕνα ἀπὸ τοὺς κραταιοτέρους ἄρχοντας τοῦ κόσμου.

Ὅλη αὐτὴ ἡ νεότης παρατάσσεται, συνοστίζεται, κελαϊδεῖ, φωνάζει, εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἕνα μελίσσι ὅταν ξεχύνεται κατάκοπο ἀπὸ ὡραίαν ἐργασίαν, ἔξω ἀπὸ τὰς κυψέλας, δὲν τρέχει, δὲν πετᾶ, δὲν βομβεῖ καὶ θορυβεῖ μὲ τόσην ποίησιν, μὲ ὅσην ὅλος αὐτὸς ὁ θηλυκόκοσμος τῆς Ἰσμήνης τοῦ Τζών.

Ἡ προκυμαία ἔξω γεμάτη ἀπὸ κόσμον. Εἶναι οἱ γονεῖς, τὰ ἀδέλφια, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι ποῦ ἐσυνώδευσαν τὰ πρωτοτάξειδα παιδιά των, ποῦ τὰ χωρίζονται διὰ πρώτην φοράν, ποῦ τὰ ἐμπιστεύονται εἰς τὸν Θεὸν πρῶτα καὶ τὰς κυρίας τοῦ Λυκείου, τὰς ἐννέα δέκα ποῦ ἀπεφάσισαν νὰ ἀναλάβουν μίαν τόσον μεγάλην εὐθύνην, νὰ ἀντιπροσωπεύσουν ἑκατὸν πενῆντα γονεῖς καὶ κηδεμόνας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς. Ἐὰν κανένα ἄλλο ὡραιότερον καὶ εὐγενέστερον σκοπὸν δὲν εἶχε τὸ ταξεῖδι αὐτό, μόνον ἡ χειραφέτησις τόσων παιδιῶν ἀπὸ τὴν πατρικὴν αἰγῖδα καὶ ἡ ὡραία ἐμπιστοσύνη τόσων γονέων πρὸς τὸ Λύκειον, θὰ ἀπετέλει ἕνα μεγάλον τίτλον τιμῆς καὶ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἐκείνους.

Ὅταν ῥητῶς ἐδηλώθη ὅτι ὁ Κάϊζερ δὲν θὰ ἤρχετο εἰς Ἀθήνας καὶ τὸ Λύκειον ἔλαβε τὴν τολμηρὰν ἀπόφασιν νὰ μεταβῇ αὐτό, ὅπως ὑποβάλλει εἰς τὴν Μεγαλειότητά του τὴν εὐγνωμοσύνην μιᾶς μεγάλης μερίδος τοῦ γυναικείου τῶν Ἀθηνῶν πληθυσμοῦ, διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν εὐμένειαν κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου, ἡ πρότασις ἐθεωρήθη ὄχι μόνον ἀπραγματοποίητος, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν παράλογος.

Διὰ τὸν παραλογισμὸν αὐτὸν ἐπροτάθη φιλικῶς, ὅπως αἱ κυρίαι φιλοξενηθοῦν εἰς τὸ ἵδρυμα τῆς Κερκύρας, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκουν ἄσυλον οἱ διὰ παντὸς διεζευγμένοι ἀπὸ τὴν λογικήν. Αἱ κυρίαι ἐδέχθημεν τὴν πρότασιν καὶ ἑτοιμάσαμεν τὴν ἐκδρομὴν μέσα εἰς τέσσαρας πέντε ἡμέρας. Ἐπὶ τέλους τὸ ἵδρυμα εὑρίσκετο ἐκεῖ καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἢ ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας θὰ κατεφεύγαμεν ὑπὸ τὴν εὐεργετικήν του στέγην.

Ὁμὰς χορευτριῶν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Κερκύρας

Ἀφοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξησφαλίσθημεν ἀπὸ κάθε ἐνδεχόμενον κίνδυνον, ἠρχίσαμεν νὰ φροντίζωμεν καὶ διὰ τὰ σωστικὰ μέτρα τῆς ἐκδρομῆς. Ἡ ἀγαπημένη μας Βασίλισσα, ἡ μεγάλη αὐτὴ Ἑλληνίς, εἶχε τάξει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀποφασισθείσης ἑορτῆς τοῦ Λυκείου εἰς τιμὴν τοῦ Ὑψηλοῦ Ἀδελφοῦ Της, συνεργάτην καὶ συνεπίκουρον εἰς τὸ ἔργον μας τὸν κ. Κάρο, τὸν διαπρεπῆ ἀρχαιολόγον καὶ διευθυντὴν τῆς Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Κάρο, ἂν καὶ ἀπησχολημένος μὲ τὰς ἀνασκαφάς του καὶ ἀπουσιάζων ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὸ πλεῖστον διάστημα τῆς διοργανώσεως τῆς ἑορτῆς, ὅμως ὑπῆρξεν ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεὸς τοῦ Λυκείου, ἰδία διὰ τὸ ταξεῖδι τῆς Κέρκυρας. Ἀφοῦ εὐγενέστατα παρηκολούθησε τὰς προετοιμαστικὰς ἐνεργείας μας διὰ τὴν ἑορτήν, ἀφοῦ μὲ τὸ κῦρός του καὶ μὲ μίαν εὐγένειαν ἀπαράμιλλον συνεργάσθη ἐμελέτησε καὶ ἐνέκρινε τὸ κατ' ἀνάγκην μεταβληθὲν διὰ τὴν Κερκύραν πρόγραμμά μας, ἀνέλαβε καὶ ὅλην τὴν φροντίδα καὶ τὰς εὐθύνας τῶν λεπτομερειῶν τοῦ ταξειδιοῦ, τῶν μᾶλλον ἐνοχλητικῶν καὶ ἀνιαρῶν.

Ὁ κ. Κάρο μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀρχαιολόγος καὶ πλούσιος ἄνθρωπος, μὲ τὸ νὰ εἶναι ξένος καὶ ὄχι Ἕλλην, δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἰδεώδους τελειότητος διοργανωτὴς ἐκδρομῶν, ἀλλ' οὔτε ὀλιγώτερον Ἕλλην, μὲ πατριωτισμὸν θετικόν, ἀποτελεσματικόν, πατριωτισμὸν φανατικόν, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησεν εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν μεθοδικώτατα.

Μὲ τὸ νὰ ἀναλάβῃ τὴν συνεννόησιν μὲ τὸν ἐργολάβον τῆς ἐκδρομῆς μας κ. Γκόλμαν, τὸ ἀτμόπλοιον ἐξελέγη ἀπὸ τὰ ταχύτερα, τὰ πλέον καλοτάξειδα καὶ τὰ πλέον καθαρὰ μεταξὺ ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων. Ἡ Ἰσμήνη τοῦ Τζὼν εἰς τὸ ταξεῖδι αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ ἰδεῶδες ἀτμόπλοιον ἐκδρομῆς. Ἡ τροφὴ ἦτο πλουσία, καθαρά, ἐκλεκτὴ καὶ ἄφθονος τόσον, ὥστε νὰ φοβούμεθα κινδύνους βαρυστομαχιᾶς. Ὁ ῥουχισμὸς τῶν κλινῶν καινουργής, ἡ περιποίησις τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ἔκτακτος.

Εἰς Κέρκυραν ἀτμάκατοι τοῦ Χοεντζόλερν παρέλαβαν ὅλον τὸν κόσμον μας, χωρὶς τὴν παρέμβασιν κανενὸς λεμβούχου καὶ ἅμαξαι ὡρισμένου ἀριθμοῦ εἶχαν συμφωνηθῆ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν μας. Ἡ Ἀστυνομία Κερκύρας, καὶ ὁ δήμαρχος Κερκύρας κ. Μαυρογιάννης, ἱπποτικὸς καὶ εὐγενέστατος, εἶχον τεθῆ εἰς ἐνέργειαν καὶ μᾶς παρέσχον πολυτίμους ὑπηρεσίας κατὰ τὴν ἐκεῖ διαμονήν μας.

Διὰ πᾶσαν δυσκολίαν ὁ κ. Κάρο ἦτο ἐκεῖ, πρόθυμος, σπεύδων, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίζῃ δυσκολίαν εἰς τίποτε, χωρὶς νὰ ὑπισθοχωρῇ πρὸ οὐδενὸς κωλύματος. Κανενὸς εἴδους γραφειοκρατία καμμία ἀπὸ τὰς τόσον συνειθισμένας εἰς τοιούτου εἴδους δολοπλοκίας, ψευτοπεριποιήσεις, ἀνομασήματα, πόζες καὶ περιαυτολογίας. Χρειάζεται αὐτό. Ἀμέσως. Ὑπάρχει ἀνάγκη ἐκείνου, θὰ γείνῃ. Εἰς δευτερόλεπτα ἐγίνετο ὅ,τι θὰ ἀπαιτοῦσεν ἀπὸ τὰς ἐπισήμους γραφειοκρατικὰς μεθόδους μῆνας ὁλοκλήρους.

Αἱ πολυπληθεῖς δυσκολίαι ποῦ ἀπηντήσαμεν ἐδῶ κατὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς ἑορτῆς, αἱ ἀπογοητεύσεις καὶ ἀντιδράσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ ἐπιφανὴς ξένος ἐπροστάτευσε τὸ Λύκειον μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν, ἐκεῖ οὔτε τὰς ἀντελήφθημεν, ἐὰν ὑπῆρξαν. Διότι τὰς ὑφίστατο μόνος, ἐπάλαιε μόνος καὶ ἀνταπεκρίνετο εἰς ὅλα μόνος.

Τὸ Λύκειον δι' αὐτὸν ὑπῆρξεν ἡ σημαία, τὸ Παλλάδιον, τὸ σύμβολον τῆς ἀναγεννηθείσης φυλῆς. Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ μέγας Καῖσαρ τῆς χώρας του, ὁ τέλειος ἰδεολόγος καὶ καλλιτέχνης αὐτὸς βασιλεὺς διὰ τῆς τελειοτέρας παραστάσεως τοῦ Λυκείου θὰ ἐγνώριζε τὴν ἰδεώδη τελειότητα καὶ ἁρμονίαν τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἡ ἰδέα αὐτὴ τὸν ἠλέκτριζε, τὸν συνεκίνει, ἔδιδε πτερὰ εἰς τὴν ψυχήν του, τὸν ἔκαμεν εὐτυχῆ.

Ὅταν κατὰ τὴν πρωϊνὴν δοκιμαστικὴν παράστασιν εἰς τὸ δημοτικὸν θέατρον Κερκύρας, ἡ ὁποία ἐστέφθη ἀπὸ μίαν θριαμβευτικὴν ἀποθέωσιν, ὁ κ. Κάρο ἔτρεξεν εἰς τὰ παρασκήνια διὰ νὰ μὲ καλέσῃ πλησίον τῆς ἐνθουσιασμένης βασιλίσσης μας, μοῦ ἐφάνη ὡς νὰ ἀντιπροσώπευε τὴν στιγμὴν ἐκείνην μίαν μεγάλην θριαμβευτικὴν Ἑλληνικὴν ἰδέαν.

Ἡ ἐπιτυχία εἶναι τόσον μεγάλη, μοῦ ἔλεγεν, ὥστε ὁ Κάϊζερ θὰ ἐνθουσιασθῇ. Θὰ γνωρίσῃ μίαν νέαν Ἑλλάδα τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει φαντασθῆ, ὅπως δὲν τὴν ἔχει φαντασθῆ κανεὶς ξένος.

Καὶ ἦτο τόσον εὐτυχὴς δι' αὐτό, καὶ τόσον ἐνθουσιασμένος, ὅσον δὲν ἦσαν ὅλοι μαζὶ οἱ Κερκυραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις ἐζητωκραύγαζαν καὶ ἐχειροκροτοῦσαν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ κρημνίσουν τὸ θέατρον. Καὶ ἦτο φυσικόν. Διότι αὐτοὶ ὡς Ἕλληνες ἐγνώριζαν τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν ποῦ κλείει μέσα της ἡ φυλή μας καὶ τώρα ἀκόμη καὶ ποῦ ἐξωτερικεύεται εἰς τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ τραγοῦδι καὶ τὸν χορόν. Ἐνῶ δι' αὐτὸν τὸν ξένον καὶ γνώριμον ἰδίως μὲ τὸ μεγάλον παρελθόν, τὸν μυημένον εἰς τὰ ὑπὸ τὴν γῆν κρυμμένα μυστικὰ τοῦ ἀρχαίου κάλλους, ἐγίνετο μία μεγάλη καὶ ὡραία ἀποκάλυψις.

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

ΣΤ'

Καὶ ἐν τῷ διακυμαινομένῳ ρυθμῷ τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας ᾠδῆς νομίζεις ὅτι ἀποτυποῦται αὐτὴ ἡ πατρὶς διακυμαινομένη μεταξὺ ἀγωνιῶν καὶ ἐλπίδων, θριάμβων καὶ ἀποθαρρύνσεων.

Ἀλλ' ἀκούω τινὰ λέγοντα: Ἔστω σοφώτατος εἶναι ὁ ρυθμὸς τῶν ὨΙδῶν, ὁ Κάλβος εἶναι ὁ Ἀλλάχ, καὶ σὺ εἶσαι ὁ προφήτης αὐτοῦ. Ἀλλ' ἄνευ τῶν αὐστηρῶς ὁμοειδῶν ρυθμῶν, ἄνευ τῆς κανονικῆς τομῆς, ἄνευ τῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ τῆς πεφωτισμένης χρήσεως αὐτῆς, τί μένει εἰς τὸν ποιητήν; Ἡ τέχνη κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ὑπερνίκησις δυσκολιῶν· καὶ ὁ ποιητὴς ὡς ὁ γλύπτης πρέπει νὰ ἐργάζεται ἐπὶ σκληροῦ μαρμάρου, οὐχὶ δ' ἐπὶ εὐπλάστου ἀργίλλου. Ἡ ἔνστασις μὲ καταλαμβάνει ἀπροσδοκήτως, καὶ σπεύδω ν' ἀπαντήσω: Ἴσως δὲν ἔχετε ἄδικον κύριε. Ναί· τὰ μέτρα τοῦ ποιητοῦ μου ἐλευθεριάζουσιν. Ἀλλὰ σημειώσατε καλῶς τοῦτο, Κύριε· τοιαῦτα μέτρα δὲν ἀνέχονται οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὴν μετριότητα, ἀποκαλύπτοντα αὐτὴν ἐν ὅλῃ της τῇ εἰδεχθείᾳ. Τετριμμένα νοήματα δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὑπὸ καινοφανῆ μορφὴν ἐν ρυθμῷ βαίνοντι φιλοκάλως ἐπὶ τὸ χορευτικώτερον καὶ νὰ θέλξωσι περισπῶντα τὴν προσοχὴν διὰ τῆς εὐτυχίας τῶν ὁμοιοκαταληξιῶν. Ἀλλ' ἐν τῷ ρυθμῷ τοῦ Κάλβου, ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ νοήματα βαίνουσι κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν ψυχήν, ἄνευ τινὸς περισπασμοῦ, εἰμὴ τοῦ ἐκ τῆς γλώσσης ἀλλοκότου ὄχι πάντοτε—μέτρια καὶ κοινὰ ποιήματα καθίστανται ἀνυπόφορα χειρότερα καὶ τοῦ χειροτέρου πεζοῦ λόγου. Θέλετε νὰ δανεισθῆτε τὰ μέτρα τοῦ Κάλβου: Δανεισθῆτε πρῶτον τὴν ἔμπνευσιν αὐτοῦ, ἂν δύνασθε.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὰ μέτρα ἅτινα συνιστῶσι τὸν ποιητικὸν λόγον· εἶναι καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὸ ὕφος, καὶ ἀνάγκη νὰ σταματήσωμεν συντόμως καὶ ἐπ' αὐτῶν. Δὲν προτίθεμαι νὰ πλέξω στεφάνους εἰς τὸν ποιητὴν διὰ τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη. «Φύσει πάντα τὰ

ἀνθρώπινα ἀπὸ τοῦ χείρονος ἀεὶ μᾶλλον ἐπιγινώσκεται· καὶ τῶν μὲν ἁμαρτημάτων ἀνεξάλειπτος ἡ μνήμη παραμένει, τῶν καλῶν δὲ ταχέως ἀπορεῖ». Τὸν νόμον ὑπέστη καὶ ὁ Κάλβος, σημειωθεὶς ἐν τῷ νεολληνικῷ Παρνασσῷ μᾶλλον διὰ τὸ ἀπρόσιτον τῆς γλώσσης ἢ διὰ τὸ ὑπέροχον τῆς ποιήσεως. Ἀλλ' εἰς τίνα γλῶσσαν ἔγραψεν; εἰς τὴν καθαρεύουσαν; εἰς τὴν δημοτικήν; Δύσκολος ἡ ἀπάντησις, καὶ ὅπως ὑπάρχουσιν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ φιλολογίᾳ ποιηταὶ τοὺς ὁποίους ἀντιποιοῦνται ἀμφότεραι αἱ μεγάλαι φάλαγγες τῶν κλασσικῶν καὶ τῶν ρομαντικῶν—σημεῖον ὅτι εἰς οὐδετέραν ἀνήκουσιν—οὕτω δύνανται νὰ διεκδικήσωσι τὴν κυριότητα αὐτοῦ, ἂν μὴ μετ' ἴσης δυνάμεως ἐπιχειρημάτων ἀλλὰ μετὰ λογικῆς βάσεως ἀμφότεραι, καὶ ἡ δημώδης καὶ ἡ καθαρεύουσα. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἀμφότεραι, ὡς ὁ φιλόσοφος, στέφουσαι τὸν ποιητὴν διὰ ῥόδων, ἀποπέμπουσι τῆς πολιτείας των. Ἀκριβῶς εἰπεῖν ὁ Κάλβος δὲν εἶναι χυδαϊστής, οὔτε ὀπαδὸς τοῦ Δούκα, οὔτε ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν ἣν ἐχάραξεν ὁ Κοραῆς. Μᾶλλον δὲ τῶν ποικιλωνύμων σημαιοφόρων τῶν περὶ γλώσσης ἀρχῶν φαίνεται ἀκολουθῶν—χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἴσως—τὸν γάλλον Μερσιέ, συγγραφέα λεξικοῦ νεολογισμῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀρνούμενον πᾶσαν αὐθεντίαν, προκειμένου περὶ γλώσσης, καὶ σοβαρῶς ἀποφαινόμενον ὅτι «l' homme pensant ne connait d' autre autorité que son propre genie». *Ὁ Κάλβος ὡς ἀληθὴς ποιητής, δίδει πολλὴν σημασίαν εἰς τὸ ἐπίθετον, τὸ χρωματίζον τὸν λόγον καὶ ἐμψυχοῦν τὰ πράγματα· οὐδὲν σχεδὸν ἐπίθετον ἀπαντᾶται ἐν αὐτῷ χυδαῖον, τουτέστιν ἄχρουν καὶ τετριμμένον· ὁ ἀρχαϊσμὸς τοῦ Κάλβου ἐκδηλοῦται πρὸ παντὸς ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἐπιθέτου, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δανείζεται ἐκ τῆς ἀρχαίας. (Ἀκάμαντα, ἀμβροσίοδμα, λύσιον, παόνοος ὑψηλοκάρηνος, κτλ.) Ἀγνοεῖ ἢ καταφρονεῖ τὸ ἀκένωτον θησαυροφυλάκιον τῶν ἐπιθέτων τῆς δημώδους. Καὶ παρ' αὐτὰ μεταχειρίζεται ὀνόματα οὐσιαστικὰ καὶ ῥήματα καὶ μόρια ἐκ τοῦ λεξικοῦ τοῦ λαοῦ. (Ποτάμι, λαγκάδι, ἀέρας, γελάει, κουφοβροντάει, ἄρματα, ἀμμή, ἄμμετε, ἄμποτε). Τὴν πληθυντικὴν τοῦ θηλυκοῦ ἄρθρου αἱ σχηματίζει σταθερῶς κατὰ τὴν δημώδη ἡ Ὠσεὶ διὰ τῆς βίας ἐπεβάλλετο, προτάσσει ἑκάστοτε τοῦ ἐπιθέτου τὸ οὐσιαστικόν, ὄχι καθὼς συνειθίζομεν κοινῶς παραθέτοντες μεταξὺ ἀμφοτέρων τὸ ἄρθρον· οὐδέποτε π. χ. λέγει «τοὺς νυμφικοὺς θαλάμους», ἀλλ' οὔτε καὶ «τοὺς θαλάμους τοὺς νυμφικούς»· ἡ φράσις σχηματίζεται ἀνεξαιρέτως «τοὺς θαλάμους νυμφικούς», τὸ «κῦμα Ἰόνιον» καὶ καθεξῆς. Θέλων πιθανώτατα νὰ ἀναστήσῃ εἰς τοὺς στίχους του τὴν χάριν τῆς ἰονικῆς διαλέκτου — «Ἰόνιον λύραν» ἀποκαλεῖ τὴν λύραν του — τρέφει ἰδιάζουσαν ἀδυναμίαν πρὸς τὰ ἀσυναίρετα, ὀνόματα καὶ ῥήματα, καὶ τὰ μεταχειρίζεται κατὰ πολὺ διάφορον τρόπον τοῦ ἐν χρήσει παρὰ τῷ σημερινῷ λαῷ: (λητογενέως ἀντὶ λητογενοῦς, ἀγενέων ἀντὶ ἀγενῶν, θεοειδέων, βροντάουσι, περνάουν)· λέξεών τινων ἀφ' ἑνὸς βιάζει τὴν εὔχρηστον σημασίαν, ἐγκαθιστῶν τὴν ἀπωτέραν, καὶ λεξεών τινων ἀφ' ἑτέρου ἐπιδιώκει τὸν σχηματισμὸν ὅλως ἰδιοτρόπως: (μειδίασμα, σεβάζονται, παραπονοῦντα κτλ.) Σπανιώτερον διαπράττει καὶ βαρύτερα ἔτι· διπλασιάζει τοὺς μετοχικοὺς παρακειμένους, παρενθέτει λέξεις ἐκπληττούσας, ὑπερπηδᾷ τὴν γραμματικὴν καὶ λησμονεῖ τὸ συντακτικόν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παρατηρήσω ὅτι κατὰ τῶν σκοπέλων τούτων δὲν προσκρούει ὁ ἀναγνώστης οὐδ' ἐν πάσῃ στροφῇ, οὐδ' ἐν πάσαις ταῖς ᾠδαῖς. Ὑπάρχουσι στίχοι ἐν ἀμέπτῳ γλώσσῃ χωροῦντες καὶ πολλὰ τῶν ὡραίων ἀρχαϊκῶν ἐπιθέτων του εἶναι παρ' ἡμῖν εὔχρηστα. Ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ ξένων ἐθνῶν μεγάλοι ποιηταί, ὡς ὁ Σέλλεϋ, ὡς ὁ Λαμαρτῖνος, ὡς ὁ Ἀνδρέας Σενιέ, κατεκρίθησαν ὡς ἔνοχοι σολοικισμῶν, νεολογισμῶν καὶ γλωσσικῶν αὐθαιρεσιῶν, ἔχων δ' ὑπ' ὄψιν τὴν γλωσσικὴν ἀναρχίαν ἥτις ἀπ' αἰώνων κρατεῖ παρ' ἡμῖν, δὲν κρίνω ἄξιον θανάτου τὸν ποιητὴν διὰ τὴν γλῶσσάν του, ἥτις, ὅσον ἂν ἐκτρέπεται εἰς ὑπερβασίας, οὐδέποτε καταπίπτει εἰς χυδαιότητα καὶ εἶναι ὡς κόσμος τις πλαττόμενος καὶ ἡμιχαώδης. Σημειῶ δέ, πρὸς ἀποφυγὴν παραξηγήσεων, ὅτι τὴν γλῶσσαν δὲν ἀποκαλῶ χυδαίαν κατὰ λόγον τοῦ δημώδους ἢ τοῦ καθαρεύοντος αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ λόγον τοῦ ποιητικοῦ ἢ ἀντιποιητικοῦ αὐτῆς· διάκρισις οὐσιωδῶς διαφέρουσα τῆς ἐν χρήσει.*

Ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὰ μέτρα τολμήματα καὶ τὰ περὶ τὴν γλῶσσαν ὀλισθήματα ἐξαγνίζει τὸ ὕφος· ὕφος ἁγνοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ, στερρῶς συγκρατουμένου ἐκ τῶν ὑγιῶν παραδόσεων. Ἐν τοῖς στίχοις τοῦ Κάλβου διαλάμπει, ὡς ἄπεφθος χρυσός, ὁ Λυρισμός, περιβεβλημένος ἐν τῇ συνθέσει καθαρώτατον τὸ ἀρχέτυπον ἔνδυμα. Ὑπὸ φαντασίας ὑψηλῆς ἐπροικίσθη· μετάρσιος ψαύει τὰ ἄστρα, ἀλλὰ δὲν χάνεται εἰς τὰ νέφη, καὶ ποτὲ δὲν χάνει ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν γῆν. Ἂν ἡ γλῶσσά του εἶναι ἀκανόνιστος, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπὸ τὸ πρόσχημα δῆθεν τῆς ἐμπνεύσεως καταλείπει ἀκανόνιστον τὴν φαντασίαν του. Δὲν λησμονεῖ τὸν μῦθον ὃν ἀναφέρει ὁ Πίνδαρος,

ὁ μέγας διδάσκαλος αὐτοῦ. Πτερωτός εἶναι ὁ Πήγασος ἀλλὰ κοσμεῖται συγχρόνως καὶ ὑπὸ χρυσοῦ χαλινοῦ, δώρου τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν ἥρωα, ὅστις ἔμελλε νὰ ἱππεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο αἱ φδαὶ τοῦ Κάλβου δὲν ἔχουσιν οὐδὲν τὸ τερατῶδες καὶ συμφυρματικόν. Ὁ ποιητὴς ἀγαπᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ζωήν, καὶ ὡς ὁ Ὁμηρικός Αἴας ἐζήτει φῶς διὰ νὰ πολεμήσῃ, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ψάλλει ἐν πλήρει φωτί. Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου παραλαμβάνει εὐκρινῆ σχήματα, ὡς αἱ γραμμαὶ τῶν ἑλληνικῶν ὀρέων, λαμπρὰ χρώματα, ὡς ὁ χρυσὸς καὶ πορφύρα νεφελώδους δύσεως. Ἐκ τῶν τύπων τῆς μυθολογίας, ἐκ τῶν ἑλληνικῶν θεῶν, αἰωνίων συμβόλων τοῦ ὡραίου, ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἱστορίας καὶ τῶν θελγήτρων τῆς φύσεως κατασκευάζει κοσμήματα, δι' ὧν σεμνῶς περιβάλλει τὴν Μοῦσάν του. Καὶ τολμῶν ἰσχυρίζομαι ὅτι τὴν ἑλληνοπρέπειαν τῆς ποιήσεώς του συνιστᾷ μᾶλλον ἡ μέθοδος δι' ἧς ἐκτυλίσσει τὸ θέμα, Εἰκόνας, ὦ ποιητά, μεταχειρίζου, εἰκόνας, ὄχι κενὰς φράσεις, συμβουλεύει ὁ Γκαῖτε. Ὁ ποιητὴς συμπυκνοῖ καὶ τὰς ρευστοτέρας ἐννοίας. Ἀντλεῖ ἐπὶ τῆς παλάμης του ὕδωρ καὶ τὸ ὕδωρ μεταμορφοῦται εἰς κρυσταλλίνην σφαῖραν. Τῆς ἐργασίας ταύτης οὐδέποτε ἠμέλησεν ὁ Κάλβος. Τὰ νοήματα αὐτοῦ ἐκφράζει εἰκονικῶς καὶ συγκεκριμένως, καὶ αὐτοὺς τοὺς κοινοὺς τόπους ἀνακαινίζει διὰ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ εὐρύθμου τῆς ἐκφράσεως. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ δὲν ὁμοιάζουσι πρὸς στιχουργημένα πατριωτικὰ ἄρθρα καὶ ἐμμέτρους προκηρύξεις ὁπλαρχηγῶν. Καὶ λύοντες τοὺς ἄλλως ἀνέτους ρυθμούς των, πάλιν ἔχετε πρὸ ὑμῶν λογογραφήματα διαφέροντα πεζοῦ λόγου :

Ἂς μὴ βρέξῃ ποτὲ
Τὸ σύννεφον καὶ ὁ ἄνεμος
Σκληρὸς ἂς μὴ σκορπίσῃ
Τὸ χῶμα τὸ μακάριον
Ποῦ σᾶς σκεπάζει.
Ἂς τὸ ποτίζῃ πάντοτε
Μὲ τ' ἀργυρᾶ της δάκρυα
Ἡ ροδόπεπλος κόρη
Καὶ αὐτοῦ ἂς ξεφυτρώνουν
Διώνια τ' ἄνθη.
Σᾶς ἅρπαξεν ἡ τύχη
Τὴν νικητήριον δάφνην
Κι' ἀπὸ μυρτιὰν σᾶς ἔπλεξε
Καὶ πένθιμον κυπάρισσον
Στέφανον ἄλλον.
Ἀλλ' ἂν τις ἀποθάνῃ
Διὰ τὴν πατρίδα, ἡ μύρτος
Εἶναι φύλλον ἀτίμητον
Καὶ καλὰ τὰ κλαδιὰ—Τῆς κυπαρίσσου.

Κρίσεις τῶν χρονογράφων τοῦ καθημερινοῦ τύπου διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Σταδίου

ΤΙΜΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

«Ἑστία»

Ἡ μαρμαρένια ἀγκαλιὰ τοῦ Σταδίου ἔκλεισε χθὲς τὸ ἀπόγευμα μίαν Ἑλλάδα, ποῦ τὴν ἐφανταζόμεθα πεθαμένην, σβυσμένην, χαμένην γιὰ πάντα, ἢ ποῦ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀναζητήσωμεν, τοὐλάχιστον, πολὺ μακρυὰ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τόπον καὶ χρόνον, καὶ νὰ τὴν ἀναστηλώσωμεν, μὲ τὴν φαντασίαν μας καὶ τὸ αἴσθημά μας, ἀπὸ μίαν μακρυνὴν ἀνάμνησιν, ἀπὸ τὸν ἦχον ἑνὸς τραγουδιοῦ, ἀπὸ μίαν σβυσμένην εἰκόνα, ποῦ ἄφησε μέσα μας ἡ φευγαλέα θεωρία ἑνὸς χοροῦ παρθένων ἐπάνω εἰς τὴν νέαν χλόην.

Τὴν Ἑλλάδα αὐτὴν τὴν μακρυνήν, τὴν ξεχασμένην, τὴν σκορπισμένην σὲ βουνὰ καὶ κάμπους, στὸ ἅλωνι καὶ στὴν στάνην, τὴν Ἑλλάδα ποῦ χάνεται καὶ σβύνει, ὡς χρῶμα, ὡς κίνησις καὶ ὡς ἦχος, κάτω ἀπὸ τὸ κῦμα τοῦ ἀκρατήτου κοσμοπολιτισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα, ποῦ μοιραίως, ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρόν, θ' ἀπασχολῇ λαογράφους μόνον καὶ καλλιτέχνας, τὴν συνεκέντρωσε λοιπὸν χθὲς τὸ ἀπόγευμα, μὲ τὴν ζωήν της καὶ τὴν ψυχήν της, εἰς μίαν ἀνέλπιστον φαντασμαγορίαν ὁ δημιουργικὸς ἐνθουσιασμὸς ὀλίγων γυναικῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα τρέχουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς ὅλα τὰ χείλη καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἔργον εἶνε ἄξιον νὰ κάμῃ νὰ ζηλεύσουν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου.

Τὴν ἐντύπωσιν αὐτήν, ὑποθέτω, θὰ εἶχαν ἐμπρὸς εἰς τὸ χθεσινὸν θέαμα ὅλαι αἱ πολύχρωμοι χιλιάδες, ποῦ εἶχον σκεπάσει, ὡς μία ἐαρινὴ βλάστησις, τὰ μάρμαρα τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου. Ἐντύπωσιν ὄχι τόσον ἀπὸ τὸ θέαμα—θεάματα εἶδον πολλὰ αἱ Ἀθῆναι, μεγαλοπρεπέστερα καὶ ποικιλώτερα ἴσως—ὅσον ἀπὸ τὸ νόημα τοῦ θεάματος, ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ θεάματος, ἀπὸ τὸν παλμόν του, ἀπὸ τὸ ἀπροσδιόριστον ἐκεῖνο κάτι τι, ποῦ ἐξεκινοῦσεν ἀπὸ τὸν στίβον διὰ νὰ φθάσῃ καὶ νὰ σκορπισθῇ καὶ νὰ χυθῇ εἰς τὸ πολύψυχον καὶ διψασμένον τριγύρω καί νὰ ἐξυπνήσῃ μέσα του βαθυκοιμισμένους κόσμους, ὅ,τι ζῇ νεκροφανὲς μέσα εἰς τὸ κύτταρον καὶ τὸ αἷμα, κληρονομία τῆς φυλῆς, οὐσία βαθυτάτη τῆς ὑπάρξεως, σπινθὴρ σκεπασμένος ἀπὸ στάχτην, ἀλλὰ ἕτοιμος νά τιναχθῇ εἰς κάθε στιγμὴν καὶ νὰ χαράξῃ μὲ τὸν φωτινόν του παλμὸν τὸν ἀέρα. Ἦσαν πολλοὶ ξένοι εἰς τὸ Στάδιον, γεμᾶτοι περιέργειαν καὶ ἐνδιαφέρον διὰ μίαν ἑορτὴν γεμάτην ὡραιότητα καὶ ποικιλίαν. Δι' αὐτούς, ἔξω ἀπὸ τὴν γραφικότητα τοῦ θεάματος, ἀπὸ τὸ ἀξιοπερίεργόν του, ἀπὸ τὴν σπανιότητά του, δὲν ὑπῆρχε, φυσικά, τίποτε ἄλλο. Εἶδαν τοὺς ἐθνικοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἐθνικὰ ἐνδύματα ἑνὸς τόπου, εἰς ἕνα περιβάλλον μοναδικὸν τῷ ὄντι εἰς τὸν κόσμον. Τίποτε περισσότερον! Δὲν ἦτον ὅμως αὐτὸς, ὁ γενικὸς τόνος τοῦ Σταδίου εἰς τὴν χθεσινὴν ἑορτήν, τίνος ἁπλοῦ θαυμασμοῦ ἢ ἱκανοποιημένης περιεργείας. Ἦτον ἕνας τόνος βαθύτατα συναισθηματικός. Εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν πλέον μακρυσμένων ἀπὸ τὴν παράδοσιν, ὁ ἦχος, ὁ ρυθμὸς καὶ τὸ χρῶμα, ποῦ ἀνεδίδοντο ἀπὸ τὸν ἐξαφνικὰ κατοικημένον στίβον, ἐδονοῦσαν χορδὰς ἀγάπης καὶ τρυφερότητος κ' ἐξυπνοῦσαν μέσα τους, θὰ ἔλεγε κανείς, τὴν μακρυνὴν προγονικὴν συγκίνησιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέρρευσαν.

Ἔτσι ἕνας λαὸς ξαναβρίσκει τὸν ἑαυτόν του, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ποιητῶν του, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς γνωρίζουν νὰ ξαναφέρνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, πάντοτε νέα καὶ πάντοτε χλοερὰ καὶ δροσερά, τὰ ἰδανικὰ τῶν φυλῶν, καὶ ν' ἀνανεώνουν τὴν φυλὴν μὲ τὰ ζώπυρα τῶν παραδόσεων.

Δυστυχῶς οἱ ἐδῶ ἐπίσημοι ὁδηγοὶ δὲν ἔκαμναν ἄλλο τίποτε τόσον καιρόν, παρὰ ν' ἀποπλανοῦν διαρκῶς τὸν λαὸν εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ ἑαυτοῦ του. Καὶ ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν ἔκαμνε τίποτε ἄλλο τόσον καιρόν, παρὰ ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῶν ὀλίγων ἐκλεκτῶν, τῶν σοφῶν καὶ τῶν δημιουργῶν, οἱ ὁποῖοι μέσα εἰς τὸν θόρυβον τῶν παρεξηγήσεων, τῶν συκοφαντιῶν καὶ τῶν παραγνωρίσεων, ἐκράτησαν πάντοτε ὑψηλὰ τὸν πυρσόν, τὸν φωτίζοντα τὸν ἀληθινὸν δρόμον πρὸς μίαν ἀναγέννησιν, δὲν ἔμειναν χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τὸ ἔθνος ὁλόκληρον σήμερον, ὕστερ' ἀπὸ μίαν γενναίαν ἀφύπνισιν, στρέφεται μὲ ἀγάπην πρὸς τὰς ἀληθινὰς πηγὰς τῆς ζωῆς του, πρὸς τὴν γλῶσσάν του, πρὸς τὴν τέχνην του, πρὸς τὴν αἰσθητικήν του, πρὸς τοὺς συναισθηματικούς του θησαυρούς. Ἀγκαλιάζει τὴν πάλλουσαν ζωήν, ἀντὶ τῶν σκιῶν, ποῦ ἔσφιγγεν ἕως τώρα εἰς τὰ στήθη του. Καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν ζητεῖ νὰ τονώσῃ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἰδικήν του. Δι' αὐτὸ ἡ χθεσινὴ ἑορτὴ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον δὲν ὑπῆρξε μόνον μία εὐχάριστος ἀποκάλυψις. Ὑπῆρξε καὶ ὑψηλὸν παράδειγμα, σοφὴ διδασκαλία, γενναῖον βῆμα, ἄνοιγμα δρόμου, στροφὴ πηδαλίου πρὸς ἕνα ἐθνικὸν προσανατολισμόν.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΟΝΕΙΡΩΔΗΣ ΕΟΡΤΗ

«Νέα Ἡμέρα»

Αὐτὸς ὁ χαρακτηρισμὸς ἁρμόζει εἰς τὴν χθεσινὴν ἑορτὴν τοῦ Σταδίου. Ὀνειρώδης καὶ ὡς θέμα καὶ ὡς ἐκτέλεσις τῶν χορῶν καὶ ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀπόψεως. Εἰς τὰς διοργανωτρίας ἀξίζουν πάμπολλα εὖγε.

(Πρὸς χορευτρίας).

Δὲν μ' ἐνεθουσίασε τόσον ἡ χορευτική σας δεινότης, δεσποινίδες μου—μολονότι εἶνε καὶ αὕτη ἀξία πολλῶν—πολλῶν ἐπαίνων— ὅσον κάτι ἄλλο διὰ τὸ ὁποῖον ἐβεβαιώθην ἐνῷ σᾶς ἔβλεπα νὰ λιγίζετε τὰ σώματά σας καὶ νὰ στριφογυρίζετε μέσα εἰς τὸν στοῖβον τοῦ Σταδίου: τὸ «ἄλλο» αὐτὸ εἶνε ἡ βεβαίωσις περὶ τοῦ ὅτι τὰ κορίτσια τῆς κοινωνικῆς τάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκετε ἔχουν καλλονήν, ποῦ ἴσως νὰ μὴν ὁμοιάζῃ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας μὲ τὴν καλλονὴν τῶν Ταναγραίων κορῶν, εἶνε ὅμως καλλονὴ ποῦ δὲν ὁμοιάζει μὲ τὴν γαλλικήν, οὔτε μὲ τὴν ἀγγλικήν, οὔτε μὲ τὴν γερμανικήν, ἀλλὰ ἔχει τὸν ἰδικόν της τύπον κ' ἑπομένως δύναται νὰ ὀνομασθῇ νεοελληνική. Ὡραίας δεσποινίδας βλέπει κανεὶς πολλὰς εἰς ὅλα τὰ κοσμικὰ κέντρα, ἡ νεωτεριστικὴ ὅμως γυναικεία ἐνδυμασία ἐκμηδενίζει τὸν ἰδιαίτερον τύπον καὶ κάμνει ὅλας τὰς κυρίας καὶ τὰς δεσποινίδας νὰ φαίνωνται περισσότερον κομψαὶ παρὰ ὡραῖαι. Ἔπειτα πολὺ σπανίως συμβαίνει νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὸ ἴδιον μέρος πεντακόσια κορίτσια, τὰ ὁποῖα δὲν κατάγονται, φυσικά, ὅλα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ἑπομένως ἀντιπροσωπεύουν ὄχι τὴν ἀθηναϊκὴν ἁπλῶς ἀλλὰ τὴν νεοελληνικὴν ἐν γένει καλλονήν. Σᾶς ἐθαύμασαν ὅσοι ξένοι ἀπήλαυσαν τὸν χορόν σας, καλαί μου δεσποινίδες. Ἐγὼ τοὐλάχιστον εἶδα Γερμανοὺς καὶ Γάλλους καὶ Ἄγγλους καὶ Ἰταλοὺς νὰ χάσκουν πρὸ τοῦ θεάματος τὸ ὁποῖον παρουσιάσατε καὶ ἤκουσα ὕμνους πρὸς τὴν καλλονήν σας εἰς διαφόρους γλώσσας. Περισσότερον ὅμως ἀπὸ ὅλους τοὺς ξένους σᾶς ἐθαυμάσαμεν ἡμεῖς οἱ συμπατριῶταί σας οἱ ὁποῖοι σᾶς ἐπαναλαμβάνομεν μὲ ὅλην μας τὴν καρδιὰ τὴν εὐχὴν τοῦ ἐπίσης θαυμαστοῦ σας Αὐτοκράτορος, μὲ μίαν προσθήκην: «ν' ἀποκτήσουν τὰ παιδιά σας τὴν ἰδικήν σας ἑλληνικὴν εὐμορφιάν, ἀλλὰ ν' ἀποκτήσουν ἀκόμη καὶ ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ ἑλληνικὴν ἀνατροφήν, πράγματα ποῦ ἐπίσης ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται νὰ καλλιεργήσητε.

Βεκ.

Ὁμὰς χορευτριῶν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Κερκύρας

ΜΕΓΑΛΟΠΝΟΑ ΕΡΓΑ

«Σκρὶπ»

Τὸ Στάδιον ἦτο πάλιν χθὲς εἰς τὴν δόξαν του. Ἦτο ἡ ἑορτὴ ποῦ διωργάνωσε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων. Ἰδοὺ ἕνα ἐθνικὸν ἔργον ἀπὸ τὰ ἐθνικώτερα. Διατελῶ ἀκόμη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐμπρὸς εἰς αὐτὸ τὸ ἀφθάστου εὐμορφιᾶς θέαμα ποῦ ἐξετυλίχθη ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια μου. Ὅλη ἡ Ἑλλὰς μὲ τὰς παραδόσεις της, μὲ τοὺς θρύλους της, μὲ τὰ τραγούδια της, μὲ τοὺς ρυθμούς της, μὲ τὴν ἰδιαιτέραν της ζωήν, μὲ τὸ ἰδικόν της χρῶμα, μὲ τὴν πλουσίαν της γραφικότητα, παρήλασεν ἀναστημένη καὶ ὁλοζώντανη εἰς τὸν στίβον τοῦ Σταδίου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τόση δόξα Ἑλληνικὴ παρήλασεν ἄλλοτε, ἐνώπιον μυριάδων θεατῶν καὶ ἐνώπιον τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας.

Εἶνε ἀπερίγραπτος ἡ ἐπιτυχία τῆς ἑορτῆς. Ὅταν ἐφάνησαν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ εὐθύγραμμοι καὶ συμπαθεῖς Ἑλληνίδες περιβεβλημέναι τὰς ἐθνικὰς ἐνδυμασίας ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν διαμερισμάτων, τὸ Στάδιον ὁλόκληρον μὲ ὅλο τὸ πλῆθος ποῦ περιεῖχεν ἐντός του ἐσκίρτησεν ἀπὸ θεῖον σκίρτημα. Ποτὲ δὲν εἶδε κανεὶς συγκεντρωμένην ἔτσι τὴν Ἑλληνικὴν ζωήν. Ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι, ὅλα τὰ νησιὰ ἀντεπροσωπεύοντο μὲ τὰ ἰδιαίτερα καὶ χαρακτηριστικὰ ἐκεῖνα κουστούμια των, τὰ ὁποῖα φεῦ, σιγὰ-σιγὰ ὑποχωροῦν εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν ἔνδυμα καὶ ἐξαφανίζονται. Χωρικαὶ τῆς Ἀττικῆς, τῆς Σαλαμῖνος, τῆς Κορινθίας, τῶν Μεγάρων, τῆς Κρήτης, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας, τοῦ Πηλίου, τοῦ Κάμπου, τῶν Νήσων, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Μάνης, τῆς Χίου, τῆς Μυτιλήνης, τοῦ Σουλίου τῆς Ἠπείρου, παρήλασαν πρὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀμμάτων τοῦ πλήθους ἐκείνου, ποῦ ἠσθάνετο διὰ πρώτην ἴσως φορὰν δικαίαν ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν ἀθάνατον εὐμορ-

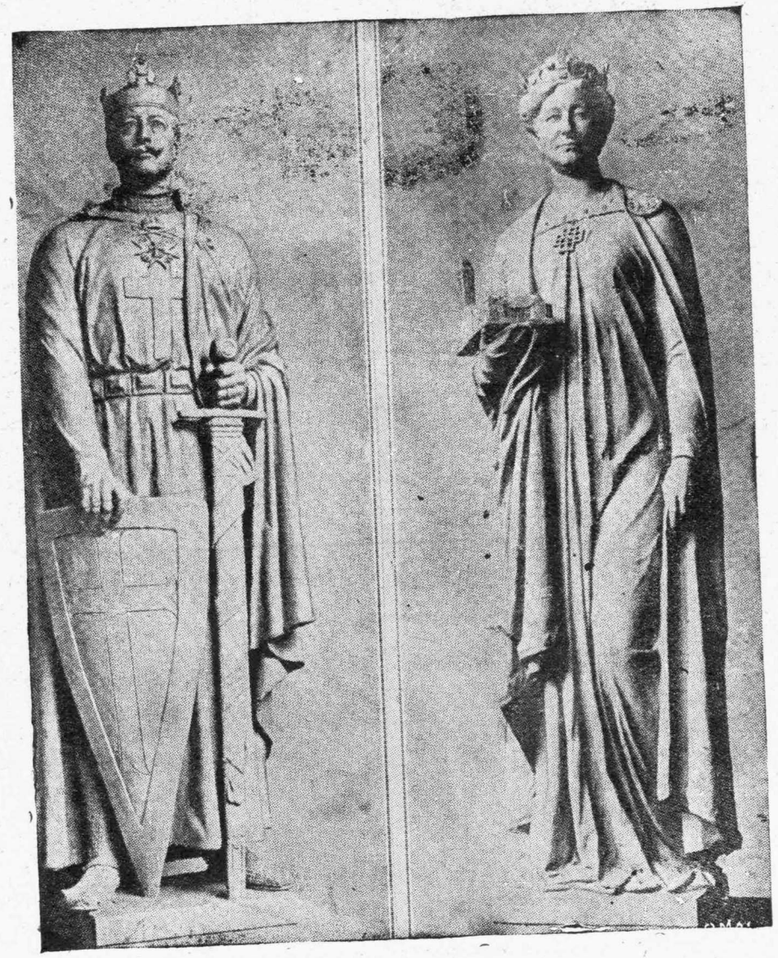

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΚΡΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Οἱ θαυμασταὶ καὶ ὑμνηταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ὡραιότητος κατὰ τὸ ταξείδι τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων εἰς Κέρκυραν.

φιάν, τὴν ὁποίαν κρύβει ἡ πατρίδα του καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπωψιάζετο κἄν, διότι κανεὶς ἕως τώρα δὲν τὸν ἔκαμε νὰ τὴν ὑποψιασθῇ, καὶ τὴν ὁποίαν ἀκόμη οἱ χθεσινοὶ σοφοί μας ἐπεριφρονοῦσαν καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ τὴν παραμερίσουν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον, ὡς κάτι τι ποῦ μᾶς ἐντρόπιαζε καὶ μᾶς ἐζημίωνεν ἠθικῶς εἰς τὸν ξένον κόσμον.

Καὶ ὅταν ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς ἤρχισε νὰ ἐκτελῇ τὸν πρῶτον Ἑλληνικὸν χορὸν καὶ ὅλαι αἱ δεκάδες ἐκεῖναι τῶν ὡραίων μας κοριτσῶν ἤρχισαν νὰ τὸν χορεύουν, χωρισμέναι εἰς ὁμάδας, ὅλο τὸ Στάδιον ἐσείσθη ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα καὶ τὰς ἐπευφημίας. Τὸν πρῶτον χορὸν ἐπηκολούθησαν οἱ Θεσσαλικοὶ καὶ οἱ Μακεδονικοὶ χοροί, ὁ συρτός, ἡ τράτα, ὁ πεντοζάλης καὶ ἄλλοι κλέφτικοι, μὲ τὴν συνοδείαν χορωδίας, τὴν ὁποίαν ἔψαλλον εὐσταλεῖς νέοι καὶ παιδιά, ὅλοι ντυμένοι τὴν φουστανέλλαν καὶ τὰ ἐθνικὰ ἐνδύματα.

Καὶ ἐφαντάσθηκα πρὸς στιγμήν, ἐὰν ὅλος αὐτὸς ὁ ὡραῖος κόσμος τῶν ἐρασιτεχνῶν καὶ ἐρασιτεχνίδων μας ἀπεφάσιζε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικήν, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀναπαράστασιν τῆς ζωντανῆς Ἑλλάδος, εἰς ὅλας τὰς πρωτευούσας καὶ τὰς μεγάλας πόλεις, ποίους ἐνθουσιασμοὺς καὶ ποίαν λατρείαν δὲν θὰ ἐξυπνοῦσαν εἰς τὰς ψυχὰς ὅλου τοῦ κόσμου διὰ τὸν τόπον μας, ποῦ εἶχε τόσον πολὺ συκοφαντηθῇ ἀπὸ τοὺς ἑκάστοτε καλοθελητάς μας.

Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ θά γίνουν σιγά-σιγά. Καὶ ἀπὸ τὰς ἑορτὰς αὐτάς, τὰς ὁποίας κατώρθωσαν νὰ μᾶς χαρίσουν αἱ κυρίαι τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, δὲν θ' ἀργήσουν νὰ βγοῦν τὰ Ἑλληνικὰ μπαλέττα, τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, ἡ Ἑλληνικὴ μουσική, ἡ Ἑλληνικὴ Τέχνη, ποῦ θὰ καταπλήξῃ ἄλλην μίαν φορὰν τὸν κόσμον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἔχω παρὰ νὰ συγχαρῶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου τὰς Κυρίας τοῦ Λυκείου καὶ ἰδιαιτέρως τὴν ἀκούραστον Κυρίαν Παρρέν, καὶ ν' ἀπευθύνω εἰς αὐτὰς τὸν ἀπερίφραστον θαυμασμόν μου διὰ τὸ μεγαλόπνοον ἔργον των.

Σ. Σκίπης.

ΕΝΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΔΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΥΣ

Αὐτὸ ποῦ ἔλειψεν ἕως τώρα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἶναι ἕνα ἐξοχικὸν ἵδρυμα, μία στέγη, ἕνα οἴκημα εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δύνανται κυρίαι ποῦ δὲν ἔχουν οἰκογένειαν ἢ καὶ μὲ οἰκογένειαν ἀκόμη, καθὼς καὶ παιδιὰ ἀδύνατα, ἀπαθῆ, κουρασμένα εἴτε ἀπὸ πρόωρον ἀνάπτυξιν, εἴτε κατόπιν βαρείας ἀσθενείας νὰ περάσουν ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ συνέλθουν, νὰ ἀναρρώσουν, νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ὅ,τι ὑπάρχει εἰς ἀφθονίαν, ὥστε νὰ προκαλῇ συναγωνισμὸν εἶναι νοσοκομεῖα καὶ ἰδιωτικαὶ κλινικαί. Εἰς τὰ ἱδρύματα αὐτὰ ἀνακαλόνοντοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τρόπον ἐπικίνδυνον νοσήματα μεταδοτικά, παθολογικά, νευρικά. Μία τρελλὴ φωνάζει εἰς τὺ πλάϊ τοῦ δωματίου ἑνὸς τυφικοῦ, ἢ ἑνὸς ἐξηντλημένου ὀργανισμοῦ ὁ ὁποῖος ἐκνευρίζεται, πάσχει περισσότερον καὶ ἐξαντλεῖται εἰς βαθμὸν ἐπικίνδυνον.

Ἕνα παιδάκι ποῦ πρέπει νὰ περνᾷ τὴν ἡμέραν του κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ εἰς περιβάλλον εὐχάριστο καὶ γελαστὸ περνᾷ στιγμὰς ἀγωνίας ἀκοῦον τὰ βογγητὰ τῶν παραπλεύρως πονούντων, τὰ ψυχορραγήματα τῶν ἐτοιμοθανάτων καὶ τοὺς θρήνους τῶν συγγενῶν των.

Ἕνας ξένος ποῦ ἔρχεται εἴτε ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, εἴτε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν διὰ νὰ συμβουλευθῇ ἰατροὺς δι' ὑπερκόπωσιν ἢ οἱανδήποτε κακοδιαθεσίαν εἶναι ὑποχρεωμένος ἢ νὰ κλεισθῇ εἰς κλινικήν, ἢ νὰ διαιτεῖται εἰς ξενοδοχεῖον, μέσα εἰς τὴν πολυκοσμίαν, τὸν θόρυβον καὶ τὴν ἐθιμοτυπίαν τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ ζωὴ τοῦ ξενοδοχείου. Ἠμπορεῖ λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ εὐεργέτημα διὰ τὰς Ἀθήνας ἡ ὕπαρξις ἐξοχικοῦ κέντρου, μικρᾶς καὶ κομψῆς ἐπαύλεως τῶν Πατησίων, ἡ ὁποία πλέει μέσα εἰς τὸ πράσινον, ἔχει ὅλην τὴν εὐμάρειαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τὴν τόσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ φυσικὴν ὑγείαν καὶ διευθύνεται παρὰ κυρίας ἀνωτέρας μορφώσεως καὶ ἐν γένει περιωπῆς τοιαύτης, ὥστε ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην της νὰ μὴν αἰσθάνεται οὔτε τὸ παιδί, οὔτε ἡ κόρη, οὔτε ἡ νέα γυναῖκα, οὔτε ἡ παρῆλιξ κυρία ὅτι εὑρίσκεται μεταξὺ ξένων. Συγκοινωνία μὲ τὰς Ἀθήνας κάθε πέντε λεπτά, διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τράμ, δίαιτα κανονιζομένη παρὰ τοῦ θεράποντος ἰατροῦ ἑκάστης οἰκογενείας, ὅστις καὶ προσκαλεῖται εἰς πᾶσαν παρουσιαζομένην ἀνάγκην, τροφὴ ἐκλεκτή, κῆπος θαυμάσιος καὶ μοναδικὴ ἐν γένει περιποίησις ἐν συνδυασμῷ μὲ τιμὰς λογικωτάτας καθιστᾷ τὸ ἵδρυμα τοῦτο εὐεργετικώτατον. Περισσότεραι πληροφορίαι καὶ συστάσεις προσωπικαὶ δίδονται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν, Πανεπιστημίου 27 ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἔπαυλιν ἀρ. 154 πρὸς ἣν δύνανται νὰ ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ δι' ἐπιστολῶν.

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α'.

Στὴν ἀναλαμπὴ ἑνὸς σπίρτου κύτταξε τὴν ὥρα ἡ ὥμορφη ξανθοῦλα κι' ἀναστέναξε. Μία καὶ ὁ ἄνδρας της δὲν εἶχε γυρίσει ἀκόμη! Πάλι θὰ περάσῃ τὴν νύχτα μ' ἐκείνην ποῦ τῆς ἔκλεψε τὴν ἀγάπη του, μ' ἐκείνην ποῦ τὸν ἔκαμνε νὰ ξεχνᾷ τὸ παιδί του. «Ἴσως ὅμως εἶναι νωρὶς ἀκόμη» ἐψιθύρισε, «Τὴν περασμένη ἑβδομάδα γύρισε μιὰ φορὰ στὴς τρεῖς τὸ πρωΐ.» Καὶ κρεμασμένη σ' αὐτὴν τὴν ἐλπίδα κύτταξε μ' ἀγωνία τὸ φεγγαρολουσμένο δρόμο. Στὴν γαλήνη τῆς νύχτας ἀκούγονταν μόνο ἡ ἥσυχη ἀναπνοὴ τοῦ παιδιοῦ της, μέσ' ἀπ' τὸ ἄσπρο του κρεββατάκι καὶ τὸ τὶκ-τὰκ τοῦ ρωλογιοῦ. Κάπου κάπου ἀντηχοῦσε τὸ βιαστικὸ βῆμα κἀποιου ξενύχτη καὶ τότε ἔσκυβε ἀνήσυχη ἀπ' τὸ παράθυρο ἀλλὰ τὰ βήματα σβύνονταν, καὶ ὁ διαβάτης ἐχάνετο στὴν σκιά.

Τί ἀργὰ ποῦ περνοῦσαν ἡ ὧραις, τί ἀτελείωτες ποῦ τῆς φαίνονταν! Καὶ συλλογίζουνταν τὴν πικραμένη ζωή της, τοὺς λίγους εὐτυχισμένους μῆνες ποῦ πέρασε, καὶ ξανάβλεπε τὸ φτωχὸ κοριτσάκι ποῦ ἦτο ἄλλοτε αὐτὴ μὲ χίλιαις στερήσεις καὶ θυσίαις ὅταν τὴν ἔστελνε στὴς καλόγρηες ἡ μητέρα της.

Ἡ συμμαθήτριές της ἔρριχναν περιφρονητικαὶς ματιὰς στὰ μπαλωμένα παπούτσια της καὶ στὸ τριμμένο της ἐπανωφοράκι. Στὰ διαλείμματα καμμία δὲν ἤθελε νὰ παίξῃ μαζύ της. Καὶ ὅταν στὸ τέλος ἐπῆρε τὸ τόσο ποθητὸ δήπλωμα καὶ πῆγε ταπεινὴ δασκάλα σ' ἕνα σπίτι νεοπλούτων τί προσβλητικὰ λόγια ἦταν ὑποχρεωμένη ν' ἀκούῃ καθημερινῶς.

Οἱ κύριοι τοῦ σπητιοῦ, ἄνθρωποι ἀπαίδευτοι, ποῦ ζαλισμένοι ἀπὸ τὰ ἐξαφνικὰ μεγαλεῖα κρίνουν τὴν ἀξία τοῦ καθενὸς ἀναλόγως μὲ τὴν περιουσίαν του, τῆς ἐφέροντο μὲ περιφρόνησι, καὶ παίδιὰ μικρὰ ἀντίγραφα τῆς μαμᾶς καὶ τοῦ μπαμπᾶ τὴν ἐπλήγωναν μὲ τὴν ἀσυναίσθητη σκληρότητα τῆς ἡλικίας των.

Ἀπὸ τότε ποῦ γνώρισε τὸν Ἀλέκο μιὰ ἀκτῖνα ἐφώτησε τὴν μονότονη ζωή της. Ἦταν μιὰ ἡλιοφώτιστη ἀνοιξιάτικη μέρα, ὅταν τὸν συνάντησε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ σκάλα, ὅταν κατέβαινε μὲ τὴς μαθήτριές της στὸ περιβόλι. Τὰ μικρὰ κρεμάσθηκαν στὸ λαιμό του μὲ χαρούμεναις φωναὶς καὶ μὲ γέλοια

— «Εἶναι ὁ θεῖος ποῦ ἦλθε προχθὲς ἀπὸ τὴν Γερμανία» τῆς εἶπεν ἡ μεγαλήτερη καὶ ἐπρόσθεσε με ἕνα εἶδος σεβασμοῦ: «Εἶναι ξεύρεις καὶ πλούσιος: ἐνῶ ἡ μικρὴ τὸν τραβοῦσε ἀπ' τὸ χέρι φωνάζοντας:

— Θεῖε, ἔλα νὰ παίξῃς μαζύ μας.

— Μά... ἂν ἡ mademoiselle σᾶς τὸ ἐπιτρέπῃ, εἶπε καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος της χαμογελῶντας. Ἐκείνη κατακόκκινη κύτταξε τὰ μαρμαρένια σκαλοπάτια χωρὶς νὰ ξεύρῃ τί νὰ ἀπαντήσῃ, ὅταν ἡ μικρὰ Delly τὴν ἔβγαλε ἀπὸ τὴν ἀμηχανία λέγοντας ἀπότομα:

— Μπά; τώρα θὰ πάρωμε καὶ τὴν ἄδεια τῆς mademoiselle γιὰ νὰ παίξωμε μαζύ σου! πολὺ τῆς πέφτει. Καὶ ἄρχισε νὰ τὸν σπρώχνει πρὸς τὸ περιβόλι. Ἐκεῖνος δὲν ἀντιστάθηκε. Ἔπαιξε μαζύ τους σὰν μεγάλο παιδί, καὶ ἡ μικρὴ δασκάλα ἦταν χαρούμενη χωρὶς νὰ ξεύρῃ τὸ γιατί, ὅταν ὁ ὥμορφος μελαχροινὸς νέος τῆς ἔπιανε τὸ χέρι γιὰ νὰ τῆς δείξῃ πῶς νὰ κρατῇ καλλίτερα τὴν ρακέτα ἢ τὴν βοηθοῦσε νὰ φθάσῃ κανένα ψηλὸ κλῶνο πασχαλιᾶς γιὰ νὰ κόψῃ τὰ μυρωμένα λουλούδια. Καὶ κεῖνος ἐθαύμαζε τὴν λεπτὴ σιλουέττα ποῦ ξεχώριζε ἀνάμεσα στὴν πρασινάδα.

— Θεῖε, θὰ ξαναρθῇς νὰ παίξωμε! ρώτησαν τὰ παιδιὰ ὅταν ἑτοιμάσθηκαν νὰ γυρίσουν στὸ σπῆτι τοὺς τὸ ὑποσχέθηκε μὲ προθυμία καὶ ἀπὸ τότε τοὺς συναντοῦσε τακτιτὰ στὸ περιβόλι.

Ἡ μικρὴ δασκάλα γρήγορα πῆρε θάρρος μαζύ του. Ὅταν τὸν ἔβλεπε ἠσθάνετο λιγότερο τὴ μοναξιά της, κ' ἐνῶ τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν ἐπαιρνοῦσαν ὧρες μαζὺ στὸ μικρὸ κρόσκι κάτω ἀπὸ τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα, ποῦ τὸ σκέπαζαν. Καὶ τῆς ἔλεγε τὰ ὄνειρά του τῆς ἐλπίδες του, κ' ἐκείνη τοῦ διηγόταν τὴν τυραννισμένη ζωή της, τὴς ἀπογοητεύσεις της.

Καὶ ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο μεγάλωνεν ἡ ἀγάπη τους. Μιὰ φθινοπωρινὴ μέρα κρύα καὶ ἀνήλιαγη ἀντάλλαξαν τὸ πρῶτο φιλί. Τώρα τὸ κρόσκι δὲν ἦταν πιὰ στολισμένο μὲ τὰ κόκκινα μπουκέτα του. Ἀπὸ τὰ ξηρὰ μαῦρα κλαδιὰ τὰ τελευταῖα κίτρινα φύλλα ποῦ ἔμεναν ἔπεφταν ἀργὰ ἀργά, ἀφοῦ ἐτριγύριζαν λίγο σὰν ἐλαφραῖς πεταλούδκις στὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ στόλιζαν τὸ χρυσό της κεφάλι κ' ἐκεῖνος τὰ τίναζε γελῶντας. Μεθυσμένοι καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὴν εὐτυχία δὲν ἐπρόσεχαν σὲ τίποτε. Δὲν ἔβλεπαν ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ τὰ γιαλιστερὰ μάτια τῶν παιδιῶν ποῦ τοὺς κύτταζαν μὲ ἔκπληξι καὶ περιέργια, ἐνῷ κρατοῦσαν τὴν ἀναπνοήν των γιὰ νὰ μὴν ἀκουσθοῦν.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Ἀλέκος δὲν βρῆκε τὴν Ἑλένη νὰ τὸν περιμένῃ στὴν ἀγαπημένη τους θέσι.

— Γιατί μόνες σήμερα; ρώτησε ἀνήσυχος τὴς ἀνηψιές του.

— Ἡ μαμὰ τὴν ἔδιωξε τὴν mademoiselle, ἦταν πολὺ θυμωμένη ἡ μαμά, νὰ ἤξευρες θεῖε, πῶς ἐφώναζε ! ἀπήντησε ἡ μεγαλήτερη ἐνῶ ἡ μικρὴ ἐπρόσθετε :

— Ἐθύμωσε ἡ μαμὰ γιατί ἡ Ντίνα τῆς εἶπε, πῶς φιλοῦσες τὴν mademoiselle σὰν στὸ κινηματογράφο. Γιατί σούφροσες ἔτσι 'τὰ φρύδια σου θεῖε ;

Ἐκεῖνος τὴν ἔσπρωξε ἀπότομα καὶ ἔτρεξε στὸ δωμάτιο τῆς ἀδελφῆς του.

– Μπορεῖς σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐξηγήσης γιατί ἔδιωξες τὴν Ἑλένη ; ἐρώτησε καὶ προσπαθοῦσε νὰ κρατήσῃ τὸν θυμό του καὶ νὰ φανῇ ἀτάραχος.

— Ὁρίστε μας τὸν κύριο ! ἔχει καὶ παράπονο. Δὲν μοῦ λὲς τί τὸ ἔκαμες τὸ σπῆτι μου γιὰ νὰ ἔρχεσαι νὰ φιλᾶς τὴς δασκάλαις ! Δὲ σοῦ λέω ὅμως ἦταν κι' αὐτὴ ἕνα πραμματάκι. — γιατί ἕνα φρόνιμο κορίτσι δὲν στέκεται νὰ τὸ φιλοῦν καὶ νὰ τοῦ λὲν γλυκόλογα.

— Τὴν Ἑλένη τὴν ἀγαπῶ, τ' ἀκοῦς εἶπε πνιγμένος ἀπὸ τὸ θυμό. Μὴ τὴν κατηγορεῖς γιατί θὰ ἔχῃς μαζύμου νὰ κάμῃς.

Ἡ ἀδελφὴ του πετάχτηκε ἀπ' τὴν πολυθρόνα της. Τὴν ἀγαπᾶ λέει ; αὐτὸ μᾶς ἔλειπε τώρα. Καλὲ νὰ μὴν τὸ καταλάβῃ τόσον καιρὸ πῶς τὸν ξεμυάλιζε τὸ παληοκόριτσο ; Ἀκούστηκε ποτὲ νέος μὲ περιουσία, μὲ οἰκογένεια νὰ πάρῃ ἕνα κορίτσι τοῦ δρόμου, ἀπένταρο !

. . . . . .

Οὔτε φωνὲς οὔτε παρακάλια ὠφέλησαν. Μοναχογυιός, χαϊδεμένος, συνειθισμένος ἀπὸ μικρὸς νὰ κάμῃ ὅλαις του τὴς ἰδιοτροπίαις δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ κανένα ἐμπόδιον. Ἡ ἀντίστασις ποῦ εὕρισκε τὸν ἔκαμνε νὰ ἐπιθυμῇ περισσότερο τὴν Ἑλένη, τὸ πεῖσμα ἐδυνάμωνε τὸν ἔρωτά του. Κι' ἐνῷ ὅλοι οἱ συγγενεῖς ὡρκίζοντο πῶς μ' αὐτὴ τὴν τρέλλα ποῦ ἔκαμε, δὲν θὰ τοῦ ξανάλεγαν καλημέρα ἔγεινε ὁ γάμος τους σ' ἕνα μακρινὸ ἐρημοκλῆσι.

Ὅταν τὴν ὡδήγησε ἀσπροντυμένη νυφοῦλα στὸ σπῆτι της, εἶπε·

— Εἶναι δικό σου αὐτὸ τὸ σπῆτι, τὸ ἔγραψα στὸ ὄνομά σου γιὰ δῶρο τοῦ γάμου μας.

Κι' ἐκείνη τοῦ ἀπάντησε βάζοντας τὰ ὡραῖα χέρια της τριγύρω στὸν λαιμό του.

— Τὸ καλλίτερο δῶρο γιὰ μένα εἶνε ἡ εὐτυχία ποῦ μοῦ ἔδωκες. Ὁρκίσου μου μόνο, πῶς δὲν θὰ μοῦ τὴν πάρῃς ποτὲ πίσω.

— Δὲν ἔχεις λοιπὸν ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα; ρώτησε.

— Συνήθισα τόσο πολὺ νὰ ἦμαι εὐτυχὴς μόνο στὰ ὄνειρα, ποῦ φοβοῦμαι μὴν ξυπνήσω εἶπε, καὶ τὸν κύτταζε ἀνήσυχα μὲ τὰ μεγάλα καστανὰ μάτια της. . .

Καὶ ἀλήθεια ἕνα χαρούμενο ὄνειρο πέρασε ὁ πρῶτος χρόνος. . . Τί ἀλησμόνητη εὐτυχισμένη στιγμή, ὅταν τοῦ ψιθύρισε γεμάτη συγκίνησι πῶς σὲ λίγο θὰ γεινόταν μπαμπᾶς! καὶ ὅταν τὸ μικρὸ πλασματάκι ἔκανε τὴν ἐμφάνησί του στὸν κόσμο περνοῦσαν ὧραις ὁλόκληραις σκυμμένοι στὴ μικρὴ κούνια, καὶ ἄρχιζαν ἀτελείωταις συζητήσεις.

Μῖράντα

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΣΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἀπὸ τὴν εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων διάλεξιν τῆς κ. ***ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΥ***

Δ΄

Ἡ κοινωνικὴ δρᾶσις τῶν γυναικῶν ἐπεκτείνεται ἀκόμη καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν νεαρῶν ἐγκληματιῶν πρόνοιαν. Πρῶτον μὲν ὑποστηρίζουν τὴν ἵδρυσιν ἰδιαιτέρων δικαστηρίων διὰ τοὺς ἀνηλίκους ἐγκληματίας, τῶν καλουμένων ἐφηβικῶν δικαστηρίων (gendgerichle). Ἔπειτα δὲ ὅπου ὑφίστανται τοιαῦτα, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, ὑποστηρίζουσι ποικιλοτρόπως τὸ ἔργον αὐτῶν. Καὶ πρὸ μὲν τῆς ἐκδικάσεως τῶν νεανικῶν ἐγκλημάτων προσπαθοῦσιν αἱ κυρίαι μὲ τὴν λεπτοτέραν των διαίσθησιν νὰ ἐξερευνήσουν τῇ βοηθείᾳ διδασκάλων ἢ ἄλλων προσώπων τὸ περιβάλλον, ἐξ οὗ ἐπήγασεν ὁ μικρὸς ἐγκληματίας. Μετὰ δὲ τὴν ἐκδίκασιν ἀναλαμβάνουσι τὸν ἔφηβον αἱ κυρίαι ὑπὸ τὴν προστατευτικήν των ἐπίβλεψιν καὶ φροντίζουν νὰ βελτιώσωσιν παντοιοτρόπως τὸ ἠθικόν του περιβάλλον, ὥστε νὰ γίνῃ χρήσιμον μέλος τῆς κοινωνίας. Ἡ προστατευτικὴ αὕτη ἐπίβλεψις ἐκτείνεται συνήθως μέχρι τοῦ 21 ἔτους τῆς ἡλικίας των. Τελευταίως ἐργάζονται λίαν συντόνως πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν καὶ οἱ φοιτηταί.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλο ἐπίπεδον ἐκτείνεται ἡ γυναικεία δρᾶσις.

Μόλις τελειώσουν τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τὰ πλεῖστα κοράσια πρέπει νὰ εὕρουν ἐργασίαν. Διὰ τοῦτο εἰς πολλὰς πόλεις ἐτύπωσαν αἱ κυρίαι βιβλιάρια διὰ τὰ ἐκ τοῦ σχολείου ἀπολυόμενα κοράσια. Τὰ βιβλιάρια ταῦτα περιέχουν πληροφορίας περὶ τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων, περὶ τῆς μορφώσεως, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, περὶ τῶν ὑγιενολογικῶν συνθηκῶν ἑκάστου ὡς καὶ περὶ

Ὁμὰς χορευτριῶν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Κερκύρας

τῶν μισθῶν. Τοιουτοτρόπως δὲ διευκολύνεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ διὰ τὰ κοράσια καὶ διὰ τοὺς γονεῖς των. Ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν κυριῶν προβαίνουσι νῦν καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ φοιτηταὶ εἰς ἔκδοσιν ὁμοίων βιβλιαρίων διὰ τὰ ἄρρενα.

Λειτουργοῦσιν ὁμοίως ἰδιαίτεραι σχολαὶ καὶ μαθήματα δι' ὑπηρετρίας. Συγγρόνως δὲ ὑφίσταται καὶ ἄλλη τις ὑπηρεσία λίαν ὠφέλιμος. Ἐπιτροπὴ ἐκ κυριῶν ἀναλαμβάνει τὴν προμήθειαν νεαρῶν ὑπηρετριῶν 14 ἐτῶν εἰς καλὰς οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐξάσκησίν των εἰς τὰ οἰκιακὰ ἔργα. Τὰ κοράσια ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπὶ 2 ἔτη ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ἡ δὲ οἰκοδέσποινα ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διδάξῃ ἡ ἰδία εὐσυνειδήτως ὅλα τὰ οἰκιακὰ ἔργα εἰς τὴν ὑπηρέτριαν. Τὰ κοράσια καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἐπιτροπῆς. Τὸ δωμάτιον ὅπου μένει μία τοιαύτη ὑπηρέτρια καὶ ἡ τροφή, τὴν ὁποίαν λαμβάνει πρέπει νὰ συντρέχωσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας της. Οὐδεμία οὐδενὸς εἴδους ἐκμετάλλευσις τῆς ὑπηρετρίας ἐπιτρέπεται.

Καὶ ἐδῶ ἴσως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γίνουν πολλὰ ἐν σχέσει μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο; Πόσον πονῇ κανείς, ὅταν βλέπῃ καμίαν φορὰν κοριτσάκια 10 ἢ 11 ἐτῶν νὰ σηκώνουν συρόμενα μετὰ κόπου τὸ εὐτραφὲς παιδὶ τῆς κυρίας, ἡ ὁποία προηγεῖται καλοενδεδυμένη ἐπιδεικνύουσα τὴν μεγαλοπρεπῆ της ἀμφίεσιν. Εἰς τί εἴδους βαρειὰς ἐργασίας χρησιμοποιεῖται ἄρά γε τὸ πτωχὸν αὐτὸ πλάσμα ἐν τῇ οἰκίᾳ, τί διδάσκεται ἐν αὐτῇ, τί μισθὸν λαμβάνει ποῖος γνωρίζει; Ἤκουσα, ὅτι πολλάκις καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας ἔγινε λόγος διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτὴν τῶν ἀνηλίκων ὑπηρετριῶν. Ἴσως ἐὰν καὶ ἐδῶ ἐπέμβουν αἱ κοινωνικῶς ἐργαζόμεναι κυρίαι ἐπέλθῃ βελτίωσις.

Διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν τυφλῶν χρησιμοποιοῦνται συνήθως κυρίαι καὶ δεσποινίδες κατάλληλοι μᾶλλον δι' ἐργασίαν ἥσυχον ἢ μὴ ἔχουσαι τακτικὰ ἐλευθέρας ὥρας. Αὗται ἐκμανθάνουν τὴν γραφὴν τῶν τυφλῶν καὶ μεταγράφουν εἰς αὐτὴν καλὰ βιβλία. Τὰ βιβλία ταῦτα μοιράζονται ἔπειτα εἰς τυφλὰ

παιδία ἢ εἰς τὰ ἄσυλα τῶν τυφλῶν καὶ φέρουν οὕτω χαρὰν καὶ ψυχαγωγίαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν πτωχῶν αὐτῶν πλασμάτων. Ἑτέρα λίαν ὠφέλιμος ὀργάνωσις ἀπεδείχθη ἐπίσης τὸ τμῆμα συλλογῆς βιβλίων. Εἰς πολλὰ σπίτια, πρὸ πάντων κατὰ τὰς μετακομίσεις εὑρίσκονται βιβλία, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει θέσις τὰ ὁποῖα ἀντικατεστάθησαν διὰ νέων ἐκδόσεων ἢ περιοδικὰ καὶ φυλλάδια, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἄχρηστα πλέον. Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα τὰ ὁποῖα θεωροῦνται βάρος εἰς πολλὰς οἰκογενείας, τὰ συλλέγει μικρὰ ἐπιτροπὴ ἐκ κυριῶν καὶ ἔπειτα τὰ διανείμει εἰς νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα, ἄσυλα, συλλόγους. Τά τε καὶ οὕτω τὰ ἄλλως ἄχρηστα ταῦτα βιβλία μεταβάλλονται εἰς τερπνὰ καὶ διδακτικὰ ἀναγνώσματα. Οὕτω δὲ τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τῆς γυναικὸς κατώρθωσε νὰ δώσῃ ἀξίαν εἰς πράγματα οὐδενὸς θεωρούμενα ἄξια.

Διὰ τὰς ἐργαζομένας γυναῖκας ὑφίστανται τὰ ἄσυλα τῶν ἐργατριῶν. Μορφωμέναι κυρίαι μὲ καρδίαν θερμὴν ἀναλαμβάνουν νὰ χαρίσουν μερικὰς εὐχαρίστους ὥρας κατὰ τὴν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα ἢ κατὰ τὰς ἑσπέρας τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν εἰς τὰ κουρασμένα ἀπὸ τὴν συνεχῆ ἐργασίαν κοράσια καὶ νὰ κινήσουν τὸ πνεῦμα των, νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν τὴν ἐπιθυμίαν εὐγενεστέρων ἡδονῶν, καὶ νὰ τὰς βοηθοῦν εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς ζωῆς των.

Εἰς τὰ ἄσυλα αὐτὰ τῶν ἐργατριῶν ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ὑγιεινὴν περίθαλψιν τῶν βρεφῶν, τὰς ὑποβοηθοῦσι εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των, τὰς καθοδηγοῦσι εἰς τὴν ὅλην οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ σπιτιοῦ των.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται πρὸ παντὸς μὲ τὰ βραδυνὰ μαθήματα μαγειρικῆς κατὰ τὰ ὁποῖα αἱ ἐργάτριαι διδάσκονται νὰ παρασκευάζουν εὐθηνὴν ἀλλὰ καλὴν καὶ ὑγιεινὴν τροφήν. Διδάσκονται πῶς νὰ διατηροῦν τὰ μαγειρικά των σκεύη ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς καλὴν κατάστασιν. Κάθε μαγείρευμα δὲν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν παρασκευὴν καλῆς τροφῆς, καὶ μὲ τὰ ἴδια ὑλικὰ εἶναι δυνατὸν νὰ προετοιμάσῃ κανεὶς ἕνα εὐχάριστον καὶ ὑγιεινὸν φαγητὸν ἢ ἕνα βαρὺν πολτὸν καταστρέφοντα τὸν στόμαχον. Ὁ λαὸς δὲν γνωρίζει νὰ μαγειρεύῃ· διὰ τοῦτο αὐτὰ τὰ μαθήματα εἶναι ὠφελιμώτα ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων.

Διὰ τοῦτο ἐπίσης ὅλοι οἱ γυναικεῖοι σύλλογοι κηρύσσονται ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς ὡς ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν δημοτικῶν σχολείων θηλέων τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ μαγειρικῆς. Πρότυπα εἶναι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὰ σχολικὰ μαγειρεῖα τῆς Πρωσσίας καὶ τοῦ Μονάχου, τὰ ὁποῖα βεβαίως δὲν θὰ ἵδρυον οἱ ἄνδρες, ἐὰν δὲν ἐζήτουν αὐτὰ ἐπιμόνως αἱ γυναῖκες.

Ἡ ἀγωγὴ τῆς νοικοκυρᾶς καὶ τῆς μητέρας πρέπει νὰ ἀρχίζῃ εἰς τὴν εὔπλαστον ἡλικίαν τῶν 13 ἢ 14 ἐτῶν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ τὸ θεμέλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀργότερον ἡ νεαρὰ μνηστὴ καὶ σύζυγος θὰ οἰκοδομήσῃ τὴν οἰκοκυρικήν της δεξιοτεχνίαν.

Φρονῶ ὅτι καὶ ἐν Ἑλλάδι θὰ συνέτεινεν πάρα πολὺ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑγιεινῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ ἡ οἰκοκυρικὴ μόρφωσις τῆς γυναικός. Δὲν ἀπαιτοῦνται πολλὰ πράγματα διὰ νὰ ἱδρυθοῦν τοιαῦται μαγειρικαὶ σχολαὶ διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ λαοῦ. (1)

Ἐν Ἑλλάδι ἤδη ἔχουν συντελεσθῇ πολλὰ ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν. Αἱ Ἑλληνίδες ἐξ ὅλων τῶν βαλκανικῶν λαῶν ἔδειξαν ἐν τῷ πολέμῳ ἡγουμένης τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης ὡς καὶ τῆς βασιλίσσης Μητρὸς καὶ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ἀξιοθαύμαστον εἰκόνα κοινωνικῆς ἀντιλήψεως.

Ἀλλὰ καὶ πολλὰ εἰρηνικὰ ἔργα δεικνύουν ὅτι ἤδη ὑφίσταται μεγάλη ἀνάπτυξις τῆς κοινωνικῆς συναισθήσεως ἐν Ἑλλάδι.

Πρὶν ἢ ἔλθω ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνέγνωσα διὰ τὰ τόσον εὐεργετικὰ οἰκονομικὰ συσσίτια τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης. Ὁμοίως δὲ αἱ γυναικεῖαι φυλακαί, τὸ ἐργοστάσιον τῶν ἀπόρων γυναικῶν, ὁ Σύλλογος «Πρόοδος» αἱ θεριναὶ ἐξοχαὶ τῆς Βουλιαγμένης καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες γνωρίζουν πολὺ καλίτερον ἀπὸ ἐμὲ εἶναι ἱδρύματα διὰ τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ ὑπερηφανεύωνται αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τούτοις ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι ὅτι δύνανται ἀκόμη πολλῷ πλείονες γυναῖκες νὰ λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐργασίαν. Μένουν ἀκόμη ἀχρησιμοποίητοι πολλαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο διὰ σκοπίμου ἐργασίας νὰ δημιουργήσουν πολλὴν ἀκόμη ἀνακούφισιν καὶ χαράν. Χρειάζεται μόνον νὰ τοὺς δείξῃ κανεὶς τὸν δρόμον, νὰ τὰς κάμῃ νὰ ἐνδιαφερθοῦν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ κοινωνικοῦ τὸ ὁποῖον εἶναι ὡς εἴπομεν πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ἁπλὴν φιλανθρωπίαν. Τὴν ἔλλειψιν κοινωνικῆς σκέψεως ἀποδίδει ὁ Carlyle εἰς τὴν ἐλλιπῆ ἀγωγήν. Ἡ ἀγωγὴ ὅμως εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ τὸ κοινωνικὸν φρόνημα εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας τῶν κορασίων. Τώρα μάλιστα, ὁπότε κατέδειξαν ἐν τῷ πολέμῳ τόσην ἱκανότητα αἱ γυναῖκες, πρέπει νὰ μὴ ἀφήσωμεν νὰ κοιμηθῇ πάλιν ὁ ζῆλός των. Τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸ συναίσθημα τῆς δικαιοσύνης, τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα τοῦ κοινωνικοῦ φρονήματος δὲν δύναται βέβαια κανεὶς νὰ ἐπιβάλῃ ἔξωθεν εἰς τὸν ἄλλον, ἄν δὲν τὰ αἰσθάνεται. Δύναταί τις ὅμως τὴν ὑπάρχουσαν προδιάθεσιν νὰ ἐξεγείρῃ νὰ ἐνδυναμώσῃ καὶ ἐξάψῃ. Τοῦτο δὲ ἐπιτυγχάνεται πρὸ πάντων διὰ ὁμαδικῆς ἐργασίας. Διὰ τοῦτο εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις ἐσχηματίσθησαν αἱ ποικίλαι ἑνώσεις τῶν κοινωνικῶς ἐνδιαφερομένων. Ἐνίοτε αἱ ὀργανώσεις αὗται ἦσαν μᾶλλον χαλαραὶ καὶ ὅμως διὰ τῆς ἀμοιβαίας παροτρύνσεως καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς πείρας κατωρθώνοντο πολὺ περισσότερα, παρ' ὅτι θὰ κατώρθωνον οἱαδήποτε ἄτομα μεμονωμένως δρῶντα.

Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τὸ κοινωνικὸν φρόνημα, εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ ἐκεῖνο ποῦ οἱ Γερμανοὶ ὀνομάζουν *πίστιν εἰς τὸ καθῆκον*. Πίστις ποῦ δὲν κλονίζεται, πίστις ποῦ καθ' ἑκάστην προβαίνει διαρκῶς καὶ σταθερῶς πρὸς τὸν σκοπόν. Πόθεν ἀντλεῖ τὸ ἄτομον τὴν ἀνωτέραν ταύτην δύναμιν ἀπὸ τὴν πίστιν πρὸς τὸν θεὸν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς ἐντολάς του, εἴτε ἀπὸ τὴν κατηγορικὴν προσταγήν, εἴτε ἀπὸ τὴν κατανόησιν τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ἐργασίας, εἶναι ἀδιάφορον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιζητοῦμεν εἶναι ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρα ἱκανοποίησις τοῦ ὅσον τὸ δυνατὸν μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν ὁμοίων μας.

Τοῦτον τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν ἂς ὑπηρετήσωμεν καὶ ἡμεῖς αἱ γυναῖκες διὰ τῆς ἐργασίας μας.

Τέλος τῆς διαλέξεως τῆς κ. Λογοθετοπούλου

(1) ΣΗΜ. Ἡ ῥήτωρ ἠγνόει τὴν ὕπαρξιν οἰκοκυρικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς σχολῆς ἱδρυθείσης τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς κ. Παρρέν πρὸ δεκαοκταετίας, εἰς τὴν ὁποίαν καταρτίζονται ἀνὰ 200—300 κορίτσια κατ' ἔτος καὶ πολλαὶ μαγείρισαι καὶ οἰκοκυραὶ πάσης τάξεως. Ἀγνοεῖ ἐπίσης τὴν σύστασιν ἀσύλου ἐργατίδων λειτουργοῦντος πρὸ εἰκοσαετίας.

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ

Γ'.

Ἡ Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, συντετριμμένη ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς Πάνου Θ. Κολοκοτρώνη, παρέμενεν ἐν Σπέτσαις ἐλλοχῶσα καὶ πλήρης ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν καταδίωξιν αὐτῆς τε καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῆς, καὶ δὴ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, ὅστις, μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας προσελθὼν εἰς Ναύπλιον λήγοντος τοῦ 1824, συνελήφθη παρασπόνδως καὶ ἀποσταλεὶς ὑπὸ συνοδείαν εἰς Ὕδραν τῇ 6—7 Φεβρουαρίου 1825 ἐφυλακίσθη ἐν τῇ ἐκεῖσε ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ.

Οὐδένα λανθάνουσιν αἱ ἀτυχεῖς περιπέτειαι, αἱ προκύψασαι ἐκ τοῦ τελευταίου ἐμφυλίου σπαραγμοῦ καὶ τῆς συνεπείᾳ τοῦ ἀκαίρου διωγμοῦ ἀπομακρύνσεως τοῦ γηραιοῦ Κολοκοτρώνη ἀπὸ τὰ πεδία τοῦ ἀγῶνος... Πλὴν ὅτε ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος ἐπέδραμεν ἡ φοβερὰ εἴδησις τῆς κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἀπροσδοκήτου ἐμφανίσεως τοῦ ὑπὸ τὸν Ἰμβραὴμ πασσᾶν καλῶς ὀργανωμένου Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ καὶ ἡ ἐν βραχεῖ ἐπικράτησις αὐτοῦ, ἥτις ἠνάγκασε τὴν ἐς Ναυπλίῳ Κυβέρνησιν ὑπερμεσοῦντος τοῦ Μαΐου τοῦ 1825, νὰ διατάξῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη καὶ νὰ ἀναθέσῃ ἅμα αὐτῷ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τῆς ἀμύνης τῆς χώρας, δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατηθῇ ἐν τῇ ἀδρανείᾳ καὶ ἡ ἀτρόμητος τῶν Σπετσῶν Ἡρωΐς, καθυστεροῦσα τοῦ ἀρχομένου κρισιμωτάτου Ἀγῶνος. Καὶ δὴ λησμονήσασα τὰ παθήματα αὐτῆς καὶ καταπνίξασα πᾶν αἴσθημα ἐκδικήσεως ἡ μεγαλόκαρδος Γυνή, ἐπεδόθη μετ' ἐκτάκτου δραστηριότητος εἰς τὰς ἀναγκαίας παρασκευάς, ὅπως ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, σπεύσει καὶ πάλιν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀρχαίου συναγωνιστοῦ καὶ φίλου, προσφέρουσα τὰς πολυτίμους αὐτῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀρξάμενον ἀγῶνα.

Ἀτυχῶς δαίμων ἀλάστωρ ἔθετο προώρως τέρμα εἰς τὴν ὕπαρξιν τῆς διακεκριμένης ταύτης γυναικὸς ἐν οὕτω κρισίμοις περιστάσεσι, μὴ ἐπιτρέψας νὰ ἴδῃ συντελούμενον ἔργον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἐθυσίασε... Κατὰ τινα σκοτεινὴν νύκτα τοῦ Μαΐου τοῦ 1885 οἱ οἰκεῖοι ἰσχυρᾶς οἰκογενείας τῶν Σπετσῶν, ἧς νεαρὰν κόρην εἶχεν ἄρτι ὑφαρπάσει ἑκουσίως ὁ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου ἀπομένων υἱὸς τῆς Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας Γεώργιος Δ. Γιαννούζας, περιεκύκλωσαν ἔνοπλοι τὴν οἰκίαν αὐτῆς, πιστεύοντες ὅτι ἐν αὐτῇ εἶχον πήξει τὴν φωλεὰν οἱ νεαροὶ ἐρωτιδεῖς· ὅτε δὴ ἡ ἀτρόμητος Γυνή, προκύψασα τοῦ παραθύρου ὅλως ἀνύπτοτος διεπυνθάνετο τὰ γενόμενα, εἷς τῶν ἐπιδρομέων, ὁ ζωηρότερος, ἐπυροβόλησε διὰ τοῦ πλήρους σφαιρῶν πλατυστόμου ὅπλου, τοῦ ναυτικοῦ τρομπονίου, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ἄπνουν. Ἡ φοβερὰ αὕτη εἴδησις διαδοθεῖσα ἀνὰ τὴν νῆσον τῆς ἑπομένην πρωΐαν, ἐνέπλησε λύπης καὶ ἀπο-

Αἱ κ. κ. ἀναγνώστριαι τῆς Ἐφημ. τῶν Κυριῶν θὰ συγχωρήσουν, ἐλπίζομεν, τὴν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας παρατηρηθεῖσαν ἀταξίαν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὰς πολλὰς ἀσχολίας τῆς διευθυντρίας αὐτῆς διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς ἑορτῆς εἰς τιμὴν τοῦ Κάϊζερ. Θὰ συμπληρώσῃ δὲ τὰ κενὰ διὰ συχνοτέρας ἤδη ἐκδόσεως τῆς Ἐφημ. τῶν Κυριῶν.

γνώσεως ταὺς κατοίκους αὐτῆς καὶ αὐτὰ τὰ μέλη τῆς ἀντιπάλου οἰκογενείας διὰ τὸν ἄκαιρον θάνατον πολυτίμου συμπολίτιδος.

Ἡ οἰκία, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὗρε τὸν θάνατον ἡ ἡρωὶς τῶν Σπετσῶν, δὲν εἶνε ἐκείνη ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπεβιωσεν ἄρτι ὁ τελευταῖος ἔγγονος αὐτῆς, υἱὸς ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου τοῦ νεωτέρου τῶν τέκνων αὐτῆς Νικολάου, ὁ ὑπολοχαγὸς Γεώργιος Δ. Μπούμπουλης, ἀλλ' ἑτέρα πρὸς τὴν βόρειον πλευρὰν τῆς νήσου, ἀνήκουσα νῦν εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ Ἰωάννου Καστριώτη, εἰς τὸ παράθυρον τῆς ὁποίας διακρίνονται ἔτι καὶ νῦν ἐσφηνωμέναι ἐπὶ τῶν ξυλίνων παραστάδων αὐτοῦ αἱ πλήξασαι τὴν λεοντόκαρδον γυναῖκα σφαῖραι. Μ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Αἱ συζητήσεις εἰς τὴν Βουλὴν ἐξακολουθοῦν μὲ ἐπερωτήσεις ἐπὶ ἐπερωτήσεων καὶ ἐπὶ τέλους ὑποβολὴ καὶ ψήφισις τῶν μᾶλλον ἐπειγόντων νομοσχεδίων.

Τὸ Ἠπειρωτικὸν ζήτημα ἀπασχολεῖ τόσον τὸ κοινοβούλιον, ὅσον καὶ τὸν ἐκτὸς αὐτοῦ Ἑλληνισμόν, μάχαι δὲ ἀλλεπάλληλοι μεταξὺ Ἠπειρωτῶν καὶ Ἀλβανῶν καὶ νίκαι τῶν πρώτων ἐπὶ τῶν δευτέρων ἔφεραν τὸ ζήτημα εἰς σημεῖον πολὺ εὐχάριστον, ὥστε νὰ ζητηθῇ ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν δι' ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων τρόπος συνενοήσεως.

Ἐκανονίσθη δέ ὅπως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἠπειρωτικοῦ κινήματος κ. Ζωγράφος, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀλβανίας καθὼς καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ἐλέγχου συνέλθουν εἰς Κέρκυραν καὶ συζητήσουν τοὺς ὅρους τῆς αὐτονομίας ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διοικηθῇ ἡ βόρειος Ἤπειρος.

Εἰς Κέρκυραν ἐπίσης προετοιμάζεται ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκονταετηρίδος ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀντιπροσωπευθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Διὰ τὰς ἑορτὰς τῆς πεντηκονταετηρίδος θὰ μεταβῇ εἰς Κέρκυραν καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, εὐθὺς ὡς ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν εἰς Μακεδονίαν ἐκδρομήν του καὶ τὴν ἐκεῖ ἐπιθεώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Ἡ ὑποδοχὴ τῆς Α. Μ. εἰς Θεσσαλονίκην ὑπῆρξεν ἀποθεωτική. Ὁ λαὸς τῆς Μακεδονίας ἀνεξαρτήτως ἐθνικοτήτων καὶ φυλῶν ἐξέφρασεν εἰς τὴν Α. Μ. τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων των ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν. Ἀντιπρόσωποι ἐπίσημοι τῶν ξένων ἐν Μακεδονίᾳ ἐθνικοτήτων ἐπαρουσιάσθησαν πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα, διὰ νὰ ὑποβάλλουν τὰ σέβη των καὶ ἐκφράσουν τὴν εὐγνωμοσύνην των.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ἡ ἄνοιξις ἂν καὶ ἡ ὡραιοτέρα ἐποχὴ τοῦ χρόνου ὅμως συνοδεύεται ἀπὸ ἀσθενείας, εἴτε διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς θερμοκρασίας, εἴτε διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν ὅρων τῆς ὑγιεινῆς, καὶ τῶν ἐκ ταύτης συνεπειῶν.

Ἐφέτος ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν τὰς Ἀθήνας ὁ τυφοειδὴς πυρετός, ὁ ὁποῖος ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς ὑδρεύσεως τῆς πόλεως κατήντησεν ἐνδημικὸς πλέον εἰς Ἀθήνας.

Μὲ τὴν ἐπιδημίαν αὐτὴν ἐπιβάλλεται ἡ ἀποχὴ ἀπὸ ἄβραστα ὀπωρικά, λαχανικὰ ἢ σαλάτες. Τὸ νερὸ τοῦ ποτισμοῦ εἶναι πάντως περισσότερον μολυσμένον ἀπὸ τὸ πόσιμον καὶ δι' αὐτὸ ἡ μετάδοσις τοῦ μολύσματος διὰ τῶν σαλατικῶν καὶ τῶν ὀπωρικῶν εἶναι ἀμεσωτέρα.

Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν στερούμεθα τῆς μεγάλης ἀπολαύσεως νὰ τρώγωμεν φρούτα τῆς ἐποχῆς, κεράσια, φράουλες καὶ λοιπά. Μᾶς μένει ὅμως ἡ κατασκευὴ αὐτῶν εἰς κομπόστες καὶ γλυκὰ καὶ σιρόπια, ἀπείρως ὑγιεινότερα καὶ μάλιστα διὰ τὰ ἀδύνατα στομάχια.

Τὰ κεράσια δὲν θέλουν πολλὴν ζάχαριν, καὶ ἅμα καλοπληθοῦν βράζονται ὅπως εἶναι μὲ τὰ κουκούτσια καὶ τὰ μικρὰ τσουμπά των, τὰ ὁποῖα ἔχουν θαυμασίας διουρητικὰς καὶ ἀντιαρθριτικὰς ἰδιότητας. Εἰς μίαν ὀκὰν κεράσια 100 δράμια ζάχαρη ἀρκεῖ καὶ νερὸ ἀρκετὸ ὥστε τὸ σιρόπι των νὰ γίνῃ πολὺ ἀραιόν. Διὰ νὰ γίνῃ καὶ πλέον γευστικὴ ἡ κομπόστα αὐτὴ προσθέτετε εἰς τὴν ὀκᾶν τὰ κεράσια καὶ μία μεγάλη κουταλιὰ κονιάκ, ἢ ἄλλο ἀρωματισμένο λικέρ.